

Z ZAUPANJEM V BODOČNOST

Spet je tu božič in spet naj bi izrazili nekaj misli za uvod v to božično številko, da bi ustvarile pravo razpoloženje in opozorile na značaj tega velikega praznika krščanskega sveta. Mikanas, da bi spet poudarili miroljubni značaj tega praznika, ki izhaja iz angelskega naznanila nad Betlehenskimi hlevčkom »Mir ljudem na zemlji, ki so blage volje!« in hkrati izrazili razočaranje nad tem, da so ljudje, ki še vedno nočejo slišati tega naznanila. Saj je ravno zdaj, ko to pišemo, slišati drdranje strojin in treske granat ter bomb v Alžiriji, v Katangi, v Goi in Vietnamu, medtem ko na tolikih drugih krajih prikrito tle žarišča spopadov: v Berlinu, na Kubi, med Indonezijo in Holandijo, v Kongu in še marsikje, da niti ne omenjamo političnih nasilstev, tiranij in zatiranj, ki so prav tako v ostrem nasprotju z angelskim oznanilom ob rojstvu Kristusa.

Toda rajši kot da bi se prepuščali pesimizmu in obsojanju, naj izrazimo zadoščenje vseh dobrih mislečih, vseh tistih, ki ljubijo mir in hočejo dobro, nad tem, da je bilo svetu v razponu časa od lanskega do letošnjega božiča prizanešeno s katastrofo, ki se je najbolj bojimo — z novo veliko vojno ali celo tretjo svetovno vojno. Kljub vsem spopadom z orožjem, političnim sporom in ideološkimi ter raznim nasiljem smemo upravičeno reči, da človeštvo vendarle napreduje na poti do miru in do socialne blaginje, ki je bodo deležni vsi narodi in vse družbene plasti. Dokaz za to vidimo med drugim v dejstvu, da je tudi letos mirno nastalo v Afriki nekaj novih držav in so se njihova ljudstva kot neodvisni, enakopravni udje vključila v svetovno organizacijo neodvisnih narodov, ne da bi bilo to zahtevalo kakšno krvoprelitje, s kakršnim je bilo povezano rojstvo novih držav v preteklosti. Še nikoli ni svet tako upošteval pravice narodov do samoodločbe kakor danes, četudi še ni priznana ta pravica vsem narodom in rasam. Toda prepričani smo, da se bo to zgodilo v dogledni bodočnosti.

Dokaza za to, da svet napreduje na poti do miru, pa vidimo tudi v vedno večji pripravljenosti najodgovornejših državnikov, da s pogajanjimi rešijo navarne mednarodne spore, in v poglobljajočem se in vedno bolj razširjenem spoznanju, da morajo bogati narodi pomagati revnim, gospodarsko zaostalim narodom, da se izkoplje-

ZIMSKI MOTIV IZ TRSTA

f.to M. Magajna

jo iz svoje revščine. To načelo, ki je le na mednarodno področje prenesena zapoved ljubezni do bližnjega in uveljavljanje krščanskega pojma usmiljenja, je bilo še pred malo desetletij skoro neznano v mednarodnih odnosih.

In končno vidimo napredek k miru tudi v tem, da postaja socialna blaginja v okviru posameznih narodov in držav vedno bolj splošna, s čimer izginjajo vzroki socialnih konfliktov in krvavih revolucij ter se odpirajo nove možnosti mirnega razvoja.

Spričo tega obhajajmo letošnji božič mirni, z zaupanjem v bodočnost in s hvaležnostjo v srcu do Boga, ki vodi narode po poteh zgodovine — tudi naš slovenski narod.

Indija zasedla majhno portugalsko kolonijo

Kjer je svet najmanj pričakoval, tam je švignil zubelj izpod pepela. Indijske čete so v začetku tedna napadle portugalske kolonije Goa in zasedle tudi Damao in Diu na zapadni indijski obali. Ti trije kraji so bili še zadnji ostanek nekdanjega mogočnega portugalskega imperija iz 16. stoletja. Sedanja kolonija je imela v obsegu samo okrog 4000 kvadratnih kilometrov in 620.000 prebivalcev, med katerimi je bilo le še 500 Evropejcev. Ko so Angleži zapustili Indijo leta 1949 in ji priznali samostojnost, sta ohranili tam svoja posestva samo še Francija in Portugalska. Prva je na miren način pustila Indiji svojo kolonijo Pondichery, Portugalska se je pa vztrajno branila. Zato so bile od leta 1955 dalje pretrgane vse diplomatske vezi med obema državama. Kljub temu je pa Nehru venomer poudarjal, da se bo vprašanje Goe mirno rešilo.

Pred 14 dnevi je pa nastal preobrat. Nehru je obtožil portugalskega guvernerja, da preganja Indijce v Goi in da bo treba nastopiti tudi s silo, čeprav ni to v tradiciji indijske miroljubne politike.

Nihče pa ni pričakoval, da bo 30.000 mož močna indijska armada že v ponedeljek zjutraj udrla v treh smereh proti glavnemu mestu Panjimu. Portugalske čete, 12.000 mož, so se po kratkem odporu podale. Indijske čete so zasedle celotno ozemlje Goe.

Posledice zasedbe so izzvale v svetu različne komentarje. Večina zapadnih držav očita Pandit Nehruju dvoiličnost, ker je na vseh konferencah priporočal mirno rešitev spornih vprašanj, sam pa je ob prvi priliki zgrabil za orožje. Drugi, zlasti države vzhodnega bloka, pa očitajo portugalskemu diktatorju Salazarju, da je bil gluha za vsa vabila Indije, naj se z njo pogodi glede Goe. Do kolonializma je tudi v Aziji minila.

Vzgleđi vlečejo

Po zasedbi zadnjega koščka portugalske kolonije v Indiji se je oglasil s svojimi zahtevami tudi indonezijski predsednik Sukarno. Njemu gre za zapadno polovico velikega

Adolf Eichmann obsojen

Adolf Eichmann, morilec Židov na Hitlerjevo povelje, je končno le slišal obsodbo, in sicer smrt. Zadnje besede njegovega zagovora so bile, da je on žrtev sistema in da je do konca zaupal v pravico. Za milijone nedolžnih žrtev, katere je Eichmann pokončal v plinskih pečeh, pa ni bilo potreba pravice!

V nedeljo je njegov zagovornik dr. Servatius vložil priziv na najvišje sodišče v Jeruzalemu. Vlogo utemeljuje, češ da je bil Eichmann ugrabljen iz Argentine in da ni to sodišče pristojno za razsojanje. Za nekaj mesecev je morilec ušel smrti. Prizivno sodišče mora proučiti vse dosedanje spise. Spomladi pa se bo obravnava nadaljevala. Medtem so pa Eichmanna že prepeljali v posebno ječo v Ramle, kjer čaka zadnjo besedo.

otoka Nova Gvineja, ki je še danes nizozemska kolonija. Po mnenju Sukarna je Indonezija pravna naslednica vsega nekdanjega nizozemskega kolonialnega imperija, ki je obsegal vse razsežno Malajsko otočje. Po vojni je Nizozemska priznala vsem otokom samostojnost kot republika Indonezija. Obdržala je v svoji oblasti samo zapadno polovico Nove Gvineje, ki se imenuje tudi Irian. Pod pritiskom anticolonializma je bila sedaj pripravljena dovoliti Irianu samoupravo, a pod svojo nadoblastjo. Sukarno pa zahteva, naj se priključi republik Indoneziji. Z geslom: »Mi ljubimo mir, a še ljubša nam je svoboda,« je napovedal mobilizacijo vseh sil za osvoboditev Nove Gvineje.

Kennedy in U Thant, tajnik Združenih narodov, sta pozvala vladi v Haagu in v Džakarti, naj se mirno pogodita. Malo verjetno je, da bosta uspela. Če pa se ne bo posrečilo Združenim narodom, da bi se tudi to mednarodno vprašanje rešilo pri zeleni mizi, je v veliki nevarnosti ugled te organizacije. Saj je bil pglavitni namen njenih ustanoviteljev izločiti orožje kot sredstvo za poravnavanje političnih sporov.

* * * * *

**Vešele božične praznike in srečno
let uspehov polno novo leto želi
naročnikom, bralcem, sodelavcem
in vsem Slovencem**

NOVI LIST

* * * * *

Val stavk

Na Tržaškem ozemlju kot tudi drugod po državi so v torek stavkali uslužbenci tako imenovanih krajevnih ustanov, se pravi občin, pokrajine in nekaterih bolnišnic. Uslužbenci zahtevajo, naj se med drugim spremeni občinska in pokrajinska zakonodaja, tako da se izboljša in uredi njih službeno razmerje, zlasti kar zadeva občinske in pokrajinske tajnike.

V torek in sredo so stavkali tudi uslužbenci trgovskih tiskarn. Šlo je za protestno stavko, ker so se razbila pogajanja za obnovo delovne pogodbe.

V sredo pa so proglasili stavko uslužbenci Zavoda za zdravniško oskrbo (INAM). Tudi ta stavka je v vsedravnem merilu.

Poseben značaj pa ima stavkovno gibanje, ki so ga za 48 ur — v četrtek in petek — proglasili državni uslužbenci na Tržaškem. Stavka je v zvezi z zakonom o uslužbencih bivše ZVU, ki jim med drugim jamči, da ne bodo premeščeni s Tržaškega ozemlja.

S tem zakonom je bilo sprejetih v državno službo 3415 oseb iz bivše zavezniške uprave. Poleg ugodnosti, da ne smejo biti premeščeni s Tržaškega, so jim bili priznani večji prejemki, kot jih za isto delo dobivajo ostali državni nameščenci. Ker pogajanja na generalnem komisariatu niso uspela, je bila proglašena 48-urna stavka.

Strahoten požar

V brazilskem mestu Niteroi blizu Rio de Janeira je izbruhnil v nedeljo strahoten požar v cirkusu »Gran Circo Norte Americano«. Pri dopoldanski predstavi je bilo navzočih 1400 šolskih otrok in 1100 odraslih. Sredi predstave se je nenadoma užgala platnena streha. V tridesetih sekundah so visoki zublji zajeli ves cirkus. Zverine so začele tuliti, sloni so zlomili kletke, gledalci so se v smrtnem strahu gnetli k izhodu. Na živi klobčič živega drenja se je sesula ognjena streha. Tri sto mrtvih in ožganih so potegnili iz ognja, 460 oseb je pa tako pomečkanih, da jih bo komaj ena tretjina ozdravilo. Take katastrofe zlepa ne pomnijo. Sumijo, da je bil ogenj podtaknjen.

OBLETNICA SMRTI

Na dan 22. decembra je minulo leto, kar nas je dr. Josip Bitežnik nenadoma zapustil. Pustil nas je same in zapustil za seboj prazno mesto zvestega prijatelja, ki je toliko let v najtežjih okoliščinah načelno branil ljudstvo, izpostavljač sebe in družino najrazličnejšim nevarnostim. Marsikdo se ga hvaležno spominja. Z enakimi čustvi mislimo tudi mi na doktorja Bitežnika.

Premirje v Katangi

Od ponedeljka dalje je umolknilo praske-tanje pušk in grom topov v Katangi. Predsednik Katange Mojze Čombe se je odločil na pritisk Združenih držav, da se začne pogajati z ministrskim predsednikom Konga Cirilom Adulo. V prisotnosti ameriškega poslanika sta se sestala v torek zjutraj v mestu Kitona ob izlivu Konga. Premirje traja samo za časa razgovorov.

Med tem so čete Združenih narodov zasedle vse važne točke v Elisabethvillu. Z letal so trosile letake naslovljene na prebivalstvo Katange. Na njih se bere, da se čete OZN borijo samo za enotnost in neodvisnost Konga in proti secesiji Katange. Brž ko bo vzpostavljen red in mir, pa bodo odšle. Čombe in njegovi pristaši tega seveda ne verjamejo.

POLOZAJ SLOVENCEV V ITALIJI OB KONCU LETA 1961

Glavna manjšinska vprašanja še vedno nerešena

Samo še nekaj dni nas loči od konca leta 1961 in zato bi lahko naredili natančen in podroben obračun zadnjih 12 mesecev politične zgodovine Slovencev, ki živijo v mejah Italije. Takšen obračun pa očitno ne sodi med namene tega sestavka, saj bi zanj potrebovali mnogo več prostora, kakor nam je v listu odmerjen in si vrh vsega takšne naloge niti ne nameravamo postavljati. Želimo le ugotoviti nekaj dejstev in izraziti nekaj misli, ki so verjetno skupne vsakomur, kateremu sta pri srcu obstoj in bodočnost naše manjšine v teh krajih.

Leto 1961 se za tržaške in tudi za ostale Slovence v Italiji ni začelo z dobrimi perspektivami. Kot se vsi še dobro spominjamo, so v prvi polovici februarja, in sicer le nekaj dni pred začetkom 7. zasedanja italijansko-jugoslovanskega odbora za zaščito manjšin, nastale v Trstu velike šovinistične, protislovenske demonstracije. Nahujškana mladež je več dni dajala po mestnih ulicah duška svojemu protislovenskemu sovraštvu in napadla nekaj zgradb, kjer imajo sedež nekatere slovenske kulturne ustanove, ter enkrat celo vdrla v prostore slovenske banke v ulici Filzi.

IZBRUH SOVINIZMA

Proti tako grobem in divjaškemu izbruhu šovinizma so seveda odločno protestirale vse slovenske politične in druge organi-

za, da je treba londonski sporazum v celoti izvesti.

Dogodki v Trstu so gotovo vplivali na potek 7. zasedanja italijansko-jugoslovanskega odbora za zaščito manjšin, ki se je začelo, kot smo že omenili, v Rimu kmalu potem, ko so se tržaški šovinisti »izkašljali«. Tudi to zasedanje se je namreč končalo brez vidnih uspehov.

NEDELAVEN ODBOR

Meseca marca se je zgodilo nekaj, kar bi lahko postalo mejnik v povojni politični zgodovini slovenske manjšine v Italiji. Po dolgotrajnih razgovorih med predstavniki raznih političnih strank in struj je bil na Jožefovo ustanovljen v Gorici odbor, katerega glavni in izključni namen je bil, prirediti organiziran in zakonit boj za izvedbo 6. člena italijanske ustave in manjšinskih določil londonskega sporazuma. Na ustanovitve odbora so pristale vse politične stranke, v katerih so organizirani Slovenci, razen tržaške Slov. kat. skupnosti, ki pa je ustanovitev takšnega odbora pozdravila, in komunistične partije. Člani odbora so ali bi lahko postale tudi kulturne in druge slovenske organizacije.

Ta organ, ki je po našem še vedno nujno potreben, pa žal sploh ni začel razvijati začrtanega dela. Odpovedal je namreč že pri prvi konkretni akciji, in sicer v zvezi z vpra-

se takrat prvič zbrali izvoljeni predstavniki z vsega ozemlja, kjer živi naša manjšina, in da so tudi prvič postavili najodgovornejšim oblastvom skupne zahteve.

Skupno zborovanje izvoljenih predstavnikov tržaških, goriških in beneških Slovencev in njihove enotne zahteve so namreč najvidnejši in najzgovornejši dokaz, kako celotna manjšina odločno odklanja in obsoja dosedanje teorije in prakso, po katerih bi morali Slovenci v Italiji biti razdeljeni na tri različne kategorije, od katerih bi prva imela večje, druga manjše in tretja nobene pravice. V prvo bi spadali, kot je znano, tržaški, v drugo goriški in v tretjo kategorijo beneški Slovenci. Zborovanje pa je bilo najboljšo potrdilo, da so in hočejo biti Slovenci v Italiji ena in nerazdružljiva enota, kateri pripadajo enake pravice, ne glede na kraje, kjer živijo njeni pripadniki.

ZAKON O ŠOLSTVU

Ob pregledu slovenskega političnega položaja v tem letu je treba vsekakor omeniti, da je italijanski parlament 7. julija izglasoval zakon o pravni ureditvi slovenskega šolstva. Zakon je izšel v Uradnem listu dne 9. oktobra. Ne bomo tu ponavljali, kar smo o tem problemu že večkrat pisali. Ugotoviti vendar moramo, da nas zakon ni zadovoljil, in sicer predvsem zato, ker njegova veljavnost ni hotela biti raztegnjena na Beneško Slovenijo in Kanalsko dolino, s čimer je bila z najvišjega mesta potrjena razdelitev naše manjšine na različne kategorije, kar pa smo in bomo vselej odločno odklanjali ter obsojali.

Takšno stališče so zavzeli izvoljeni predstavniki Slovencev iz vseh treh pokrajin na skupnem zborovanju, ki je bilo 30. julija v Trstu. Na tem zborovanju so omenjeni predstavniki obravnavali tudi druga važna vprašanja, zlasti množično naseljevanje istrskih prebežnikov na slovenskem narodnostnem ozemlju in izvedbo popisa po narodnosti.

KOLONIZACIJA

Množično naseljevanje, katerega nujna posledica je nasilno raznarodovanje manjšine, je postalo ponovno aktualno, ker je sredi junija tudi širša javnost zvedela, da namerava Ustanova za pomoč julijskih in dalmatinskih beguncev graditi v devinsko-nabrežinski občini nadaljnjih 260 stanovanj, čemur se je seveda uprl tamkajšnji občinski svet in obvezal župana, naj ne izda gradbenega dovoljenja. Ta problem še ni rešen, ker je omenjena ustanova vložila priziv na državni svet v Rimu, ki doslej še ni izrekel nobene rzsodbe.

(Nadaljevanje na 15. strani)

ZARADI DANAŠNJE POVEČANE IZDAJE PRIHODNJA ŠTEVILKA „NOVEGA LISTA“ NE IZIDE V ČETRTEK, 28. t. m., TEMVEČ ŠELE V ČETRTEK, 4. JANUARJA 1962

zacije, čemur so se pridružile tudi italijanske levičarske stranke. Vsakomur pa je bilo tudi ob tej priliki očitno silno prizanesljivo obnašanje odgovornih oblastev, ki niso poskrbela, da bi se izzivanje in javno sramotenje slovenskih someščanov v kali zatrli ali vsaj preprečili, čeprav obstaja v londonski pogodbi člen, ki pod kaznijo prepoveduje širjenje in netenje narodnostne mržnje. Z moralnega in tudi s političnega stališča pa je bil naravnost nepojmljiv molk, ki so ga v tistih razburkanih dneh kazale vladne stranke in zlasti Kršč. demokracija ter njihov tisk. Resnici na ljubo pa je treba povedati, da je takrat tvoril izjemo, do Slovencev drugače neprijazen tržaški tednik Vita Nuova, ki je menda prvič napisal,

šanjem skupnega obiska pri predsedniku Fanfaniju ob njegovem prihodu v Trst na otvoritev veselejma dne 21. junija.

Ni tu prostora, da bi iskali resnične krivice za nedelavnost komaj ustanovljenega skupnega odbora, vendar si dovoljujemo ugotoviti, da so ga takoj v začetku skušali ohromiti tako sile, ki so hote ostale izven odbora, kot nekateri posamezni člani, kateri imajo tudi vrhano mero odgovornosti za njegovo dejansko razpustitev.

DRUGA OBLIKA SODELOVANJA

Skupni nastop Slovencev v boju za narodnostne pravice se je po neuspelem poskusu z enotnim političnim odborom skušal uresničiti na ravni slovenskih županov in občinskih ter pokrajinskih svetovalcev. Šlo je torej za obliko sodelovanja, ki — vsaj za Tržačane — ni bila nova. Toda tudi ta poskus ni bil popolnoma uspešen, ker se niso za takšen skupen nastop to pot izrekli svetovalci, izvoljeni na Slovenski listi.

Klub temu je gotovo bilo zelo pomembno zborovanje, ki je bilo 18. junija v Trstu. Pomembno je bilo zato, ker so se ga — razen enega — udeležili vsi slovenski župani s Tržaškega in iz Goriške ter kakih sto občinskih in pokrajinskih svetovalcev iz tržaške, goriške in videmske pokrajine. Važnost zborovanja je bila predvsem v tem, da so

Tržaškega

Nabrežina:

Za razčiščenje stališč in pojmov

V petek, 15. t. m., se je sestel devinsko-nabrežinski občinski svet. Na dnevnem redu je bila le ena točka, in sicer izvolitev novega župana. Seje se je udeležilo vseh 20 svetovalcev. Ker po treh glasovanjih ni noben kandidat prejel absolutne večine glasov (11), se bo svet ponovno sestel v petek, 22. t. m., z istim dnevnim redom, to je z izvolitvijo župana. Pri prvem glasovanju je spet predvidena absolutna večina glasov, nato pa bo ožja volitev med kandidatom, ki bosta prejela največ glasov. Izvoljen pa bo kandidat, ki dobi največ glasov.

Na petkovi seji je svetovalec D. Legiša v imenu SKSZ in neodvisnih dal glasovalno izjavo, v kateri je med drugim dejal:

»Po prodorni zmagi, ki jo je občinska lista dosegla na zadnjih upravnih volitvah, smo v razgovorih, ki so se vodili med izvoljenimi svetovalci in katerih namen in cilj sta bila rešiti pereče vprašanje imenovanja župana in sestave upravnega odbora, načelno zagovarjali stališče, da je treba celotni problem tako rešiti, da bosta novi župan in odbor res kos vsem mnogovrstnim in odgovornim nalogam, ki jima nalaga njihov upravni položaj, in da bosta nadalje župan in odbor dejansko sposobna izvajati program, s katerim se je Občinska lista predstavila volivcem in s katerim je tudi zmagala.

Iz tega načelnega gledanja na celotni problem bi izhajalo, da bi morali mesto župana in mesta odbornikov prevzeti tisti svetovalci z Občinske liste, ki bodisi zaradi dolgoletnih izkušenj v upravljanju občine bodisi zaradi drugih strokovnih ali naravnih sposobnosti nudijo najtrdnjše jamstvo za čimboljše upravljanje občine ter za dosledno izvedbo tako črke kot duha volilnega programa.

To je bilo naše načelno stališče.

Takšno načelno stališče zagovarjamo tudi danes in ga bomo vselej zagovarjali. Zagovarjamo ga, čeprav se kot stvarni ljudje zavedamo, da je Občinska lista sestavljena iz svetovalcev, ki po svojem svetovnem naziranju in prepričanju pripadajo različnim političnim strankam in strujam. To pa po našem ni in ne more biti vzrok, da bi ne ohranilo svoje polne vrednosti načelo, po katerem bi morali najodgovornejša mesta v občinski upravi zasesti svetovalci, ki imajo za to najboljše pogoje. Ogromne večine naših občanov namreč toliko ne zanima, h kateri politični organizaciji pripadajo župan in odborniki, temveč jih predvsem zanima, kako se občina upravlja in zlasti če se izvajata in spoštujeta črka in duh volilnega programa, za katerega so glasovali.

Naše načelno stališče ima vso svojo vrednost tudi zato, ker bi se problem, ki je danes na dnevnem redu, lahko rešil, ne da bi bili v najmanjši meri prizadeti prestiž ali kakršnekoli druge koristi posameznih političnih strank in struj, h katerim pripadajo posamezni svetovalci.

Ker se pri izvolitvi župana in odbora že pred enim letom ni hotelo upoštevati pravkar omenjeno naše stališče, nismo hoteli prevzeti nobenega odgovornega mesta v upravi. Ker pa smo hoteli ohraniti neokrnjeno enotnost liste in ker nismo hoteli zaostrevati odnosov med svetovalci, smo

tako pri volitvi župana kot odbora glasovali za osebe, ki jih je predlagala večina svetovalcev z Občinske liste.

Enoletno delovanje uprave pa je dokazalo, da rešitev problema, ki je bila prvotno dosežena, nikakor ni bila najboljša. Ker se tudi tokrat nočejo upoštevati naše mnenje in naši argumenti in se vztraja na starih in po našem zgrešenih stališčih, izjavljam, da to pot ne bomo glasovali za predlog večine, temveč bomo oddali bele glasovnice.

Ta sklep smo sprejeli po treznem preudarku in s polnim čutom odgovornosti. Vest nam namreč ne dopušča, da bi podpirali takšno obliko reševanja važnih problemov, katera se je že izkazala za nepravilno in škodljivo. Ta sklep smo nadalje sprejeli v trdnem prepričanju in iskreni želji, da bi pripomogel in omogočil nadaljnje razčiščenje pojmov in stališč v okviru Občinske liste ter končno pripomogel in omogočil zares plodno in nujno potrebno sodelovanje med političnimi silami, ki sestavljajo Občinsko listo, kar je bil, je in še vedno ostane naš vrhovni cilj.

Glasovalno izjavo je v imenu SDZ dal tudi svetovalec Josip Terčon, ki je med drugim poudaril, da bo njegova skupina pri volitvah oddala bele glasovnice, ker ni bil dosežen sporazum, po katerem bi v upravnem odboru bile zastopane vse politične skupine, ki sestavljajo Občinsko listo.

Pri prvem glasovanju je svetovalec Srečko Colja (NSZ) dobil 7 glasov, Albin Škrk (KPI) dva glasa, Bandini 4 glasove, 7 glasovnic pa je bilo belih. Izid drugega glasovanja je bil tale: Albin Škrk 6 glasov, Srečko Colja 4, Bandini 4; belih glasovnic pa je bilo šest.

Pri zadnji, ožji volitvi je Srečko Colja prejel 5 glasov, Albin Škrk 4, belih glasovnic je bilo 10, ena pa neveljavna.

V POČASTITEV ZRTEV FAŠISTIČNEGA REZIMA

Dne 15. t. m. je poteklo 20 let, odkar je bila na openskem strelišču izvršena rabsodba fašističnega posebnega sodišča in je pet primorskih fantov — Pinko Tomažič, Simon Kos, Ivan Ivančič, Viko Bobek in Ivan Vadal — žrtvovalo svoja mlada življenja.

Ob 20-letnici te velike žalostne je bilo na Tržaškem več spominskih proslav. Pinka Tomažiča in tovarišev se je v petek spomnil devinsko-nabrežinski občinski svet, ki je po izbranih besedah odbornika Albina Škrka počastil njih spomin z enominutnim molkom. Isti dan je priredila spominsko proslavo tudi tržaška komunistična stranka. Večja proslava pa je bila v nedeljo na openskem strelišču, kjer so žrtvam v spomin spregovorili prof. Jože Kosovel, dr. Pincherle in Giovanni Postogna.

Zgonik:

OB DAROVANJE ZA PRAZNIKE

Občinska uprava in Podporna komisija (ECA) sta tudi ob letošnjih božičnih praznikih obdarovali učence osnovnih šol in otroških vrtcev v občini. Iz sklada za zimsko pomoč pa je kakih 80 najpotrebnejših občanov prejelo po 5000 lir, nekateri teh pa še prejmejo poseben darilni zavoj.

Iz neuradnih virov smo zvedeli, da je pre-

fektorni odbor odobril občinski proračun za leto 1961 in da je priznal skoraj 12 milijonov lir za poravnavo primanjkljaja. Kot znano, je občinski svet sestavil proračun, na osnovi katerega je primanjkljaj znašal nekaj manj kot 20 milijonov.

OBCNI ZBOR TRŽASKE KD

Pred dnevi se je zaključil občni zbor tržaške demokristjanske stranke, ki je med drugim izvolil novega vsedržavnega svetnika in tri odposlance za kongres stranke, ki bo konec januarja v Neaplju. Glavni predmet razprave je bilo vprašanje sredinsko-levičarske vlade in v tej zvezi tudi sodelovanje med demokristjani in socialisti.

Večina delegatov se je izjavila za stališče, ki ga v stranki zagovarja glavni tajnik Moro. Ta je, kot znano, za sredinsko-levičarsko vlado in za sodelovanje s socialisti. Za vsedržavnega svetnika je bil izvoljen tukajšnji strankin tajnik Belci, odposlanci za neapeljski kongres pa so dr. Gasparo in dr. Noveli ter prof. Romano. Prva dva smatrajo za levicarja, zadnji pa je izrazit desničar.

Beneška Slovenija

ŠEMPETER OB NADIŽI

Te dni krožijo po naših krajih neki agenti, ki pobirajo oglase za neki Generalni evropski letopis. Obiskujejo zlasti radi manjša podjetja in manjše kraje ter se predstavljajo kot zastopniki velikega založniškega podjetja iz Bologne; povedo tudi in pokažejo na tiskovinah ime in ulice, kjer ima založniško podjetje bogzna kako velike urade. Lahkovernežem pravijo, da so oglašili zastonj, samo da je treba podpisati neko naročilnico. Čez nekaj dni pa prejmejo naročniki kar po pošti plačilni nalog za 10.000 lir ali tudi več na račun oglasa, ki ne bo nikoli tiskan, ker tista založba sploh ne obstaja in je vse skupaj sama sleparija.

KLENJE

Ze pred časom smo pisali, da je postala naša vas znana po domačiji in tujini, ker žive tukaj stare korenine. Slava našega kota se je razširila, ker biva tu Jože Jušič, ki nosi že nekaj preko 100 let na ramenih.

Pri nas pa žive še drugačni možaki, ki so tudi po svoje slavni. Ne toliko po letih, kakor pa po svojih želodcih, saj o njih so že italijanski listi pisali. Ta dva sta Mario Čuk in Janez Koredič. Pred nekaj dnevi sta napravila jedilno tekmo. Pri stavi sta pojedla vsak po eno skledo testenin ali pašte; najmanj po eno kilo in pol vsak. Polita pa je bila z golažem iz tričetrt kg mesa na moža. To še ni vse. Pospravila sta vsak še po nekaj velikih klobas, kilo kruha in vse dobro položila z nekaj litri črnine. Pa sta še menda gledala, kje je kaj za pod zob. Vsi so jima privoščili dober tek, zraven pa mislili, kdo bi taka dva jedca zdrževal.

OBISKI DOMACIJI

Prve dni tega tedna se je opazilo na videmski postaji nestrpno pričakanje mnogih naših ljudi. Gneča je bila tudi na avtobusnih postajah. Ljudje so čakali svojce, ki so prihajali iz tujine na obisk v domačijo za božične praznike. Doslej jih je prišlo že

BOŽICNO RAZPOLOŽENJE

Goriško mesto se je že nekaj let sem navadilo, da zaživi že en teden pred prazniki v pravem božičnem razpoloženju. Od sobote dalje se goriške ulice v središču mesta in po Korzu blešče v raznobarnih električnih lučkah. Na predvečer božiča pa bo nad goriškim gradom zažarela velikanska zvezda repatica. Hkrati se bodo razsvetlila drevesa po drevoredih in velike smreke na Travniku

in na Korzu. Letos so prevzela skrb tudi nekatera podjetja po Tržaški cesti, da bodo okrasila drevesa okoli tamkajšnjega parka. Lepa navada je tudi ta, da so začeli zasebniki zasajati smrečice pred hišami in v vrtovih, katere razsvetlijo v božični noči z ne

- Kanalška dolina

okoli 5000 zlasti iz Svice, Francije in Bavarske. V teh krajih je namreč zaposlenih največ naših emigrantov - delavcev. Nekateri so prišli na katek obisk z družinami. Mlajši, ki so prvokrat šli iskat kruha v tujino, so komaj čakali, da spet ugledajo domače hribe. Nekateri prizori ob prvem srečanju so bili prav ganljivi. V marsikateri naši družini pa ne bo zbrana vsa družina na sveti večer ob domačem ognjišču. Tistim, ki jih ne bo, pošiljajo svoji topli voščila z željo, da bi se kmalu snideli, če jih tuji svet ne — požre. Vsem, ki so prišli domov, pa želimo prav srečen božič!

KLUZE

Prejšnji teden, in sicer v sredo, je malo manjkalo, da ni prišlo na cesti iz Kluž proti Dogni do hude nesreče. Cesta je bila zaradi poledice silno zdrsljiva. Iz Vidma je privozil težak tovornjak s prikolico, do vrha naložen z opeko. Voznik Adolf Cigler iz Avstrije je krmaril zelo previdno, kljub temu je težko vozilo začelo drseti na rob ceste, pod katero se vije globoka struga reke Bele. Tovornjak je podrl kamenito ograjo in je s prednjimi kolesi obvisel nad strugo. Le težka prikolica, ki se je postavila povprek čez cesto, ga je zadržala. Vozača je vrglo iz kabine. K sreči se je znašel na peščenem pridu, tako da se ni preveč poškodoval. Promet je bil ustavljen za več ur; na stotine avtomobilov je moralo čakati v dolgi vrsti, dokler niso povlekli tovornjaka zopet na cesto.

RAJBL

V nedeljo sta bila odlikovana tudi dva uslužbenca, ki že dolgo let zvesto delata v rajbeljskem rudniku. Ta dva sta uradnik Pfeifer Jožef in rudar Skočir Franc. Priznanje in nagrada sta jima bili izročeni v Vidmu, kjer je bilo odlikovanih nekaj sto delavcev, obrtnikov in poljedelcev, ki že dolgo vrsto let živijo na svojem posestvu in ga obdelujejo ter izboljšujejo z veliko ljubeznijo. Za vsakoletno nagrajevanje teh odličnjakov dela skrbi Trgovinska in kmetijska zbornica.

štetimi lučkami. Nočnega izprehajalca prijetno iznenadi, ko ugleda tudi po skritih kotičkih v predmestjih okrašena drevesca v prosti naravi.

Na Travniku se živahno prodajajo smreke, velike in male, ki so jih pripeljali na prodaj iz Trnovskega gozda in iz Kanalske doline. Tudi po trgovinah je precej živo; trinajsta plača ni še šla vsa h kraju. Kupcev z druge strani meje pa ni toliko, ker je dinar precej nizek.

Božični mraz je tudi pritisnil, še malo več kot ga je treba. Termometer kaže že nekaj dni več kot 6 stopinj pod ničlo. Če bo veter malo pojenjal, upajo smučarji, da bodo praznovali božič in novo leto v gorah na snegu.

STEVERJAN

Vprašanje našega vodovoda je spet postalo živo. Goriški občinski svet se je na zadnji seji odločil, da bo goriška občina dajala vodo števerjanski. Ta pa bo morala poskrbeti za napeljavo vodovodnega omrežja po vasi in za priključitev istega na goriško omrežje pri Jazbinah in na Oslavju. Kar pa najbolj zanima števerjance pri vodovodni pogodbi, so cene za potrošnike. Vodo nam ponujajo precej dražje, kot pa jo imajo v Gorici. Razlika znaša okoli 12 do 20 lir za kubični meter. Zadeva je namreč sledeča: za kubični meter vode v nižjih krajih je predvidena cena 31,20 lire, v višjih krajih pa 40,80 lire za kub. meter. V mestu samem jo pa dajejo po 21 lir. Zato so že na goriški seji predlagali nekateri svetovalci, naj se vsaj nekoliko zniža. Naši občinarji so jim hvaležni in upajo, da bo njih prošnja tudi uslišana. Če je pa kaka pogodba že podpisana, se lahko še popravi.

GORIŠKI OBČINSKI SVET

Goriški občinski svet je razpravljal na eni zadnjih sej o obračunu mestnih elektrarn in vodovoda za leto 1961. Poslovanje je potekalo normalno. Podjetja so vpeljala samo to novost, da obračunavajo potrošnjo elektrike, plina in vode vsaka dva meseca, namesto mesečno kot doslej. Za računovodstvo je ta način boljši, za potrošnike pa slabši. Ta občinska podjetja izkazujejo 20 milijonov čistega dobička. Največji dobiček je dala elektrarna, in sicer 53 milijonov, zato pa izkazuje vodovod 33 milijonov zgube, ki je kljub temu manjša kot leta 1959. Za izboljšave in nove naprave je potrošila občina 43 milijonov.

Na seji so govorili tudi o novem mestnem vodovodu. Dokončne načrte mora odobriti še ministrstvo. Po podanih poročilih so svetovalci soglasno potrdili obračun.

TRZIČ

Tržiški ribiči, včlanjeni v Ribiško zadružno, so imeli prejšnji teden še precej dober lov. Po dolgih pripravah in razpenjanju mrež so ujeli nad 400 stotov glavačev (cefali) v zalivu Panzano. Večino rib je pokupilo neko veliko tržaško ribiško podjetje po 350 lir za kilogram. Za domači trg so odbrali

Iz Goriške

40 stotov, ostalo blago pa je že razposlano v posebnih hladilnikih v večja mesta v notranjosti države.

Ribji lov pa kljub precejšnji množini le ni bil tako izdaten, kot so pričakovali. Lani so s prvim lovom več ujeli; pač pa so ribe večje kot lani. Mreže so vrgli še enkrat v sredo ponoči. Ribiči so ujeli drugih 700 stotov. Lani so pri obeh lovih ujeli čez 1300 stotov. Približno toliko mora dati vsakoletni lov, sicer imajo ribiči malo ali nič dobička. Skupni stroški za lov so neverjetno visoki, in sicer do 12 milijonov lir.

ZASLUŽNA USTANOVA

Zadnje čase vzbuja vprašanje finančnega obstoja Zelenega križa v Gorici precej živahne razprave. Zeleni križ deluje že 40 let. Za nalogo si je postavil, nuditi prvo pomoč v nezugadah in prevoz bolnikov z doma v bolnišnico. To nalogo je zaslužna ustanova vedno opravljala z veliko požrtvovalnostjo skromno ali pa tudi nič plačanih prostovoljcev. S članarinami in prostovoljnimi prispevki pa je le opremila sodoben ambulatorij in si je nabavila prevozne avtomobile. Delokrog Zelenega križa se je že tako razširil, da zastareli prostori ne ustrezajo več potrebam. Lasten sedež je skrajno potreben, toda vprašanje je, kje dobiti 40 milijonov za zidavo in opremo.

RAZSTAVE IN SEJMI 1962

Goriška trgovinska in obrtna zbornica je določila razpored sejmov in razstav, ki bodo v goriški pokrajini v letu 1962. Za Gorico je določena razstava obrtnih predmetov od 30. novembra do 20. decembra.

V Trziču bo od 16. do 18. junija IV. razstava domačih vin in rib. V istem mesecu bo krajevna razstava domačih umetnikov; v septembru pa razstava fotografij o domačem športu od leta 1900 dalje.

V Krminu bo odprta od 23. do 25. junija razstava pohištva, umetnih izdelkov in vinskega tipičnega pridelka.

V Gradiški pa bo od 20. do 22. januarja večji blagovni in živinski sejem. Od 29. julija do 5. avg. bo razstava kmetijskih strojev in vin. Za izdelke domače obrti so pa določeni dnevi od 12. do 21. septembra.

V Gradežu se pa pripravlja za dneve od 28. junija do 8. julija II. pokrajinska razstava kopališkega turizma.

Manjše krajevne vzorčne razstave bodo imeli tudi v Romansu in Bračanu.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

A. ČEHOV
(SLOVENSKO
GLEDALIŠČE)

»Na veliki cesti«

Sobotno predstavo Slovenskega gledališča v Avditoriju bi najbolje imenovali večer Antona Pavloviča Čehova v Trstu. Režiser Jože Babič je združil več Čehovih literarnih fragmentov in jih nanzal pred gledalce pod naslovom »Na veliki cesti«.

Predstava je prikazala preproste in vsakdanje ruske ljudi, kakor so živeli v času Čehova, v njihovi revni in bolečini, v sreči in žalosti, ljudi »na veliki cesti«: v krčmi, na cesti, po gledališki predstavi, ko poslušajo tragika po sili ali predavanje o škodljivosti tobaka. Jože Babič, ki je po lastni zamisli izbral in razvrstil te različne zgodbe, je želel našemu občinstvu približati Čehova in njegove ljudi.

Temu namenu je veljala vsa Babičeva režija; da ustvari pristno vzdušje dobe Antona Čehova.

Hotel je dati lep, prijeten intimen večer, na katerem naj bi se srečali s Čehovimi ljudmi. Prav po besedah Čehova samega: »Predvsem, golobčki, nikar nobene teatralnosti... Vse mora biti preprosto... čisto preprosto... to so preprosti, vsakdanji ljudje...«

Jože Babič je težil za tem, da bi to dosegel, tako z zunanji učinki, ki niso bili hrupni in z glasbo, ki jo je zložil Pavle Merku ter je res poglabljala režiserjevo zamisel s svojo orkestralno zasedbo in rahlostjo, kot s skupimi premiki na odru in z monotim žebrenjem starca in žená v črnam. Vse naj bi bilo brez teatralike.

Vendar se zdi, da Babič ni mogel realizirati svoje zamisli v celoti, kot je želel iz enostavnega razloga, ker nima vseh igralcev, ki bi igrali po dobrem posluhu na to režiserjevo piščal. V tej zamisli lahko zmoti en sam preveč kričeč nastop, en sam preveč poudarjen smeh in ena sama ne-živitveta vloga. Poslužiti pa se je moral dosti igralcev.

Zdi se, da je režiserjevo zamisel izpolnil Joško Lukež in delno Modest Sancin. Razumljivo je, da ne morejo igrati vsi mirnosti in predanosti, a gre za tisti posluh, da igralec ne razbije poezije, ki je lahko velika stvarnost, a najde vedno pravo jakost. Za to pa mora biti vsak od nastopajočih v službi lepe podobe in ne sme nikjer izstopati ali biti neprepričljiv. To enovitost razbije na primer lahko z enim samim korakom in zadrego

Nova knjiga Vinka Beličiča

Ravno za konec leta je prispela vest, da je Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu izdala novo knjigo novel Vinka Beličiča. Knjiga ima naslov »Nova pesem«, po eni izmed novel v zbirki. Vsebuje pa štirinajst novel, katere bi lahko označili tudi za pesmi v prozi, čeprav lahko ugotovimo v nekaterih tudi kar krepak pripovedni in humoristični element. V bistvu so to vedre in resne meditacije, ki mu jih navdihujejo dnevni dogodki, družinsko življenje, svetovno dogajanje in narava, zlasti tukajšnja kraška narava. V novelah prihaja do izraza tudi poglobljena religioznost.

Knjiga šteje 122 strani ter je prav lepo opremljena. Opremil jo je arhitekt Viktor Sulčič, ki je doma s Tržaškega, živi pa v Buenos Airesu. V kratkem bo dobili knjigo tudi na tržaškem knjižnem trgu. Ta Beličičeva knjiga je eno najboljših leposlovnih del, kar jih je izšlo letos v slovenskem jeziku.

Tokrat novo knjigo Vinka Beličiča samo javljamo. V eni prihodnjih števil »N. L.« bomo o njej obširneje spregovorili.

Marja Jegerovna po vsem, kar pričakujemo od njenega pojava zaradi Semjona. Lahko razbije iluzijo Jegov v trenutku tihega razpoloženja, ki ga je ustvaril Semjon s svojo usodo. Ali — razpoloženje se lahko razblini ob šepetalcu Nikiti, potem, ko ga je ustvaril za trenutek Vasilij. In tako dalje.

Naša sodba bi torej bila, da je režiser zamislil zelo skrbno in lepo podobo za ves večer, da pa je ni mogel doseči s tem ansamblom, ki ga ima danes. Pred leti bi še lahko, a zdaj težko, ker pač lep dosežek enega igralca lahko drugi zelo hitro podre.

Tudi v tehničnem smislu je bila režija domiselna in je scenograf ing. Franz spretno in okusno rešil prostorno problematiko.

Igralsko je izdelal najlepšo podobo in jo naj dosledneje odigral Joško Lukež. Rado Nakrst je bil morda tokrat preveč pozunanjen. Modest Sancin je igral doživeto in bi gotovo dosegel še lepši odmev, če bi bil njegov prizor malo krajši. Prizoi Silvija Kobala je bil skrbno pripravljen, a morda že preveč spričo prejšnjih monologov.

V celoti se zdi, da je bil ta večer, z lepo zamisljivo bolj za komorno gledališče, ki bi igralo za boljše občinstvo, ki bi imelo več posluha za take psihološke finese.

G. Di Stefano se krega s Scalo

Tenorist Giuseppe Di Stefano, ki je nastopil te dni v neapeljskem gledališču San Carlo v operi »Fedora« skupaj s Tebaldijevo, je priredil tiskovno konferenco, na kateri je razložil, zakaj ne bo več pel v milanski Scali. Rekel je, da njegovi osebni odnosi z vodstvom največjega milanske

ga opernega gledališča ostanejo isti, pač pa da ne more več nastopati v Scali, ker mu njeno vodstvo ne kaže nikakih simpatij. To pa slabo vpliva na njegovo umetniško moralo. Seveda se to zrcali tudi v njegovih nastopih, zaradi česar je v nevarnosti, da utrpí tudi finančno škodo. Povedal je, da so se začeli spori med njim in vodstvom Scale pred dvema letoma, ko so odklonili njegov nastop v operi »Andrea Chenie« in zaupali vlogo, ki je bila njemu namenjena, rajši nekemu drugemu tenoristu. V pretekli sezoni je spet prišlo do sporov, ker zaradi bolezní ni mogel nastopiti v operi »Moč usode«. Začeli so ga grdo gledati, in tako je bil prisiljen oditi v Rim, kjer je pojem, ko je popolnoma ozdravil, nastopil v operi »Mannon«. Za letošnjo sezono so ga povabili, da bi nastopil v eni sami operi, to je v operi »Cavalleria rusticana«. To pa je smatral Di Stefano za žaljivo, saj bi lahko nastopil glede na kvaliteto svojega glasu v celi vrsti oper. Zaradi tega je pretrgal odnose s Scalo. Obnovil jih bo samo v primeru, če bo njeno vodstvo pokazalo do njega več simpatije, je izjavil.

Prepovedana Unamunova proslava

Dekan literarne fakultete na madridski univerzi, Jose Comon Aznar, je prepovedal madridskim študentom proslavo, s katero so hoteli počastiti 25. obletnico smrti pisatelja, pesnika in filozofa Miguela de Unamuna, ki je umrl med državljansko vojno. Pri proslavi so hoteli sodelovati razni madridski intelektualci, med njimi nekaj profesorjev madridske univerze. Kot se je zvedelo, je dekan prepovedal proslavo iz strahu, da bi zadobila političen značaj.

NEPRIJETNO ZA NEMCE

V Berlinu so predvajali prejšnji teden novi ameriški film »Nürnberški proces« režiserja Stanleya Kramerja. Film ima delno dokumentarni značaj. To je bila krstna predstava tega filma. Na nemško občinstvo je napravilo mučen vtis in slišati je bilo le malo aplavzev.

GEOFIZICNI KONGRES V TRSTU

Ob koncu prejšnjega tedna se je zaključil v Trstu mednarodni kongres evropske zveze za uporabno geofiziko. Zaključni dan je bil posvečen Italiji. Na kongresu so prebrali zadnji dan poročila, ki se nanašajo na italijansko ozemlje, na primer poročilo geofizične opazovalnice v Trstu o magnetičnih merjenjih v južni Italiji in o njihovih tektonskih interpretacijah, geofizično in geološko študijo o toku Pantellerii in o možnosti ugotavljanja s pomočjo električne struje plasti slane vode, ki pronicata pod sladko vodo na apnenčastih ozemljih v bližini morja. Prebrali so še več drugih poročil.

V petek popoldne je skupina udeležencev kongresa obiskala Postonjsko jamo. Zvečer pa je bil prirejen častni banket, s katerim se je kongres zaključil.

Vrnjen kulturni material

Te dni je zapadel rok, določen v 1. členu sporazuma med Italijo in Jugoslavijo za vrnitev kulturnih dobrin Jugoslaviji. Ta sporazum je bil podpisan 15. septembra letos v Rimu. Z njim so bila dokončno in v celoti rešena vsa vprašanja v zvezi z obveznostmi, katere je prevzela Italija z mirovno pogodbo za vrnitev kulturnih dobrin z ozemelj, ki so pripadla Jugoslaviji ali ki so že prej spadala k njej. Do danes so bile vrnjene ali izmenjane že vse kulturne dobrine, ki so bile mišljene v tej pogodbi. Kot je bilo poudarjeno, so potekala ta pogajanja v največji medsebojni prijaznosti in razumevanju, s čimer so lahko premostili številne težave. Gre za arheološki, bibliografski, arhivski in umetnostni material. Jugoslavija pa je vrnila Italiji bibliografski material iz Nakičeve zapuščine knjižnice Paravia v Zadru. Italiji je bil odstopljen tudi arheološki material iz Zadra, ki so ga bili prenesli v Italijo že v začetku vojne, in to v zameno za štiri Nonove kipe, ki ostanejo v Zadru. Jugoslavija je dobila vrnjeno tudi Carpacciovo sliko Sv. Sebastiana, katero je svoj čas odstopila Paveličeva Hrvatska z neko drugo Carpacciovo sliko vred za krstni kamen iz neke beneške cerkve, iz katerega so baje krstili prvega hrvaškega vojvodo Tomislava, in za neko sliko hrvaškega slikarja Benkoviča. Krstni kamen in Benkovičeva slika po svoji umetniški vrednosti namreč ne dosežeta cene Carpacciovich

slik. Jugoslavija se je tudi odrekla arheološkemu materialu, ki ga hranijo v tržaškem mestnem muzeju in katerega je svoj čas Avstrija po Saintgermainski mirovni pogodbi izročila Italiji. Jugoslavija je dobila v zameno za ta material, ki se nanaša na primorske kraje, sliko Giorgia Schiavoneja »Madonna z Detetom«.

Jugoslaviji je bilo vrnjenih tudi 46 umetniških zvonov iz krajev, ki so pripadli Jugoslaviji, medtem ko je jugoslovanska delegacija privolila v to, da ostane sedem zvonov Italiji. Vseh zvonov, katere so rešili pred utopitvijo, je bilo namreč 53. Vseh zaplenjenih zvonov je bilo okrog 1300, toda za ostale bo dobila Jugoslavija odškodnino v denarju, ki bo izplačana do 31. marca prihodnjega leta. Gre za vsoto 164 milijonov lir. Del te vsote bo izplačan tudi kot odškodnina za del knjižnice speleološkega instituta v Postojni, katero bo obdržala po tej pogodbi Italija.

»Zeleni načrt« ali kmetijska petletka v Italiji

Precejšen del slovenskega ljudstva v Italiji se neposredno ali posredno ukvarja s kmetijstvom (poljedelstvom, gozdarstvom, vrtnarstvom, sadjarstvom, cvetličarstvom). Zaradi tega bo koristilo bralcem »Novega lista«, če se seznanijo vsaj s temeljnimi predpisi »zelenega načrta« ali kmetijske petletke 1961-1965.

Predpise vsebujejo 3 osnovne listine: zakon z dne 2. junija 1961 št. 454 (Uradni list 10. 6. 1961), ministrski odlok z dne 5. avgusta 1961 (Uradni list 7. 8. 1961) in ministrski odlok z dne 28. novembra 1961 (Uradni list 30. 11. 1961).

Kriza kmetijstva v Italiji, v Jugoslaviji in drugod po svetu je zlasti posledica dejstev, da ima kmet premalo denarja (to je prenizke dohodke) ter pogosto nezadostno strokovno izobrazbo. »Zeleni načrt« hoče dvigniti proizvodnjo in zmanjšati proizvodne stroške, kar bo pomagalo povečati kmetove dohodke. Tako na primer — kot ve vsak razumen gospodar — pomnožimo poljske pridelke z umetnimi gnojili in z mehanizacijo obdelave; umno živinorejo razvijamo s plodnimi pasmami, z bogatimi krmili in z zdravimi hlevi; kmetsko mladino privežemo na rodno grudo z izboljšanjem socialnih razmer na vasi ter s strokovno izobrazbo. »Zeleni načrt« za vse te namene nudi brezplačne podpore ter nizkoobrestna posojila. Pri pomoči bodo imeli prednost kmetje, ki bodo dokazali, da jim je napredek kmetijstva pri srcu ter so sposobni z umnim gospodarjenjem doseči omenjene namene.

Zakon z dne 2. junija 1961

Ta temeljna listina o »zelenem načrtu« ima 50 členov. Prvi člen takole obrazloži cilj zakona: »Za gospodarsko-socialni razvoj kmetijstva je treba ustanavljati in utrjevati učinkovite in umno urejene kmetije, zlasti družinskega značaja. Treba je povečati proizvodnost in zaposlitev, izboljšati življenjske razmere in dvigniti delovne dohodke kmetskega prebivalstva, prilagoditi kmetijsko proizvodnjo zahtevam notranjega in mednarodnega tržišča — tudi z zamenjavo kultur — ter zagotoviti stalnost cen kmetijskim proizvodom.«

Za kmetijsko petletko od finančnega leta 1960-61 do finančnega leta 1964-65 bo država nakazala 550 milijard lir. K tej vsoti je treba dodati še nakazila po raznih posebnih zakonih.

Dotaknimo se za marsikoga zanimivih členov, ki se tičejo zgradb, živinoreje in mehanizacije kmetijstva. Zidavo stanovanjskih hiš ter kmetijskih poslopij (hlevov, shramb) obravnavajo členi 8-10. Brezplačna državna podpora za zidavo bo znašala do 50% pri-

znanih stroškov. Poleg tega bodo kmetje za omenjeni namen lahko dobili 30-letna posojila. Obrestna mera bo znašala 3½% oziroma 2½% za gorske kraje in nerazvita področja, med drugim za Julijsko krajino. Za obnovo ali popravilo kmetijskih stavb pa bodo dana posojila s 3% obrestmi.

Člena 16 in 17 se tičeta posojil in podpor za razmah živinoreje. Za nakup izbrane živine bodo podeljevali podpore do 25% priznanih stroškov. Za gorske predele bodo te podpore povišali na 35%. Kmet bo nadalje lahko prejel 5-letna posojila za nakup živine, tehničnih naprav in orodne opreme za živinorejo, za izboljšanje in ureditev travnikov in pašnikov ter za razne gradnje, ki bodo služile skladiščenju, ohranjanju in prodaji živinorejskih proizvodov. Obresti bodo 2% in za gorske kraje 1%.

Člen 18 govori o mehanizaciji kmetijstva. Kmetje bodo dobili za nabavo poljedelskih strojev ter razne opreme za mehanizacijo kmetijstva brezplačne podpore do 25% priznanih stroškov. V nerazvitih in gorskih krajih bodo to pomoč povečali na 35%. Končno bo moč poljedelske stroje kupiti s 5-letnimi posojili po 3% obrestih.

Skratka, »zeleni načrt« nudi kmetom podpore, posojila in davčne olajšave za gradnjo in popravilo poslopij, za nakup zemljišč in hiš, za razvoj živinoreje, za mehanizacijo poljedelstva, za namakalne naprave, za združništvo, za proučevanje tržišča, za strokovno izobrazbo ter za vsakovrstne ukrepe, ki spajajo v umno gospodarjenje.

Ministrska odloka 5. VIII. in 23. XI.

Odloka vsebujeta smernice za izvajanje zakona, prvi za vseh 5 let in drugi le za prvo leto. Pri tem še stopnjujeta osnovno idejo »zelenega načrta«, to je povečanje kmetovih dohodkov. Pravilno opozarjata, kako ni dovolj povečati proizvodnje, ampak je tudi treba — pridelke dobro prodati. Orga-

nizacija tržišča je za razvoj kmetijstva bistveno važna. Tako bodo imeli pri pomoči prednost kmetje, ki bodo dokazali svojo sposobnost tako pri proizvodnji kot pri prodaji.

Enoletni odlok ima za cilj obnovo in popravilo sedanjega agrarnega ustroja ter s tem začetno izboljšanje splošnega stanja. Prihodnja leta pa bodo določili nova dela za nadaljnjo okrepitev kmetijstva. Odlok je razdeljen na dva dela. Prvi vsebuje splošne smernice za vse italijansko ozemlje, a drugi gospodarske opise dežel. Smernice navajajo proizvodnje in dela, katera je treba olajšati z državnimi posegi. Opisi gredo preko tradicionalne razdelitve v gorske, gričevnate in ravninske predele ter načrtujejo homogena ali skladna področja.

Za Kras na primer odlok priporoča naložbe za izboljšanje in razširjenje kmetskih poslopij ter povečanje obratnih kapitalov z nakupom strojev. Dalje omenja živinorejo in dvig proizvodnje krmil, vinogradništvo, cvetličarstvo in pogozdovanje. Očitno je, da bodo podpor in posojil deležni zlasti kmetovalci, ki bodo znali vskladiti svoje potrebe z omenjenimi zahtevami skupnosti.

Vložite prošnje!

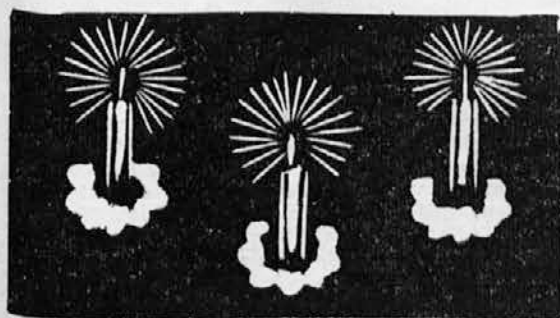
V tej številki »Novega lista« smo tako na kratko proučili pravno-gospodarsko stran »zelenega načrta«. V eni izmed prihodnjih števil bo na vrsti upravno-birokratska stran, to je postopek za izpolnjevanje in vlaganje prošenj.

Minister Rumor je že naročil kmetijskim nadzorništvom, naj prično sprejemati prošnje za podpore in posojila. Za odobritev manjših zneskov bodo pristojna nadzorništva in za potrditev večjih samo kmetijsko ministrstvo. Kmetijska nadzorništva bodo prosilcem dala brezplačno obrazce za prošnje ter verjetno tudi brošuro z razlago »zelenega načrta«. Obrazci so različni za razne vrste prošenj. S prošnjami velja pohiteti!

E. V.

TEDENSKI KOLEDARČEK

- 24. decembra, **nedelja**: 4. adventna (Sveti večer)
- 25. decembra, **ponedeljek**: Božič
- 26. decembra, **torek**: Stefan
- 27. decembra, **sreda**: Janez ev.
- 28. decembra, **četrtak**: Nedolžni otroci
- 29. decembra, **petek**: David
- 30. decembra, **sobota**: Evgenij
- 31. decembra, **nedelja**: Silvester
- 1. januarja, **ponedeljek**: Novo leto 1962
- 2. januarja, **torek**: Ime Jezusovo
- 3. januarja, **sreda**: Genovefa
- 4. januarja, **četrtak**: Tit
- 5. januarja, **petek**: Telesfor
- 6. januarja, **sobota**: Sv. Trije kralji

Novela

RDEČE ROŽE

Vsedel se je za mizico pred barom ob cesti, po kateri je prihajala mimo, in si prižgal novo cigareto kar na ogorku prejšnje, mirno in počasi, da bi sam sebi dokazal, da je miren. Opazoval si je prste, ki so držali cigareto, in videl, da ne drgetajo, čeprav je imel občutek, da se mora drget njegovega srca odražati tudi v konicah prstov.

»En 'Vecchia Romagna', gospod?« se mu je smehljaje približal mladi natakár.

Pokimal je, tudi s smehljajem. Vedel je, da ga ima že za rednega klienta, ki pride popit svoj »Vecchia Romagna« na večernem sprehodu, vedno ob isti uri, in vedno za mizico pred barom.

Bilo je sredi oktobra, a večer je bil še kar topel, skoro kot v poznem poletju, vendar so bile vse druge mizice pred barom nezasedene. Le za eno je sedela vedno ista prostitutka in čakala, da se kak mimoidoči avtomobilist ustavi ob pločniku in jo povabi s seboj. Že davno se je nehala zanimati zanj. Tudi za cigareto ni več vprašala.

Pogledal je na zapestno uro. Tričetrt na osem. Kmalu bo prišla mimo, če ni šla v kino ali si ogledovat modne izložbe na Korzu. Imela je pač še dveaset let.

Kadil je in čakal. Zdaj pa zdaj je srknil iz ke-liha močni aromatični konjak. Ko se je približal natakár, je naročil še enega.

Vrata bara so bila na stežaj odprta in širok pas svetlobe je sijal na pločnik. V njem so se ustavljali mladi pari: dekle je navadno počakalo, da je stopil fant po dva sladoleda, nakar sta se spet prijela okrog pasu in se izgubila lizajoč sladoleđ v somrak pod kostanji ali v kakšen porton. Zdaj pa zdaj je z rahlim šeštenjem obstal ob pločniku avto in iz njega je stopil par ter stopil v bar, odkoder so se začeli oglašati znani, vsiljivi glasbeni signali televizije. Tudi prostitutka je končno dočkala svojega avtomobilista. Z vajeno kretnjo se je zavihtela na sedež poleg njega, pri čemer je napol izzivalno, napol brezbrizno, visoko dvignila noge, da se je zasvetila bela koža nad nogavicami.

Počasi je začel usihati tok deklet, ki so se po zaprtju trgovin in damskih salonov vračale domov. Mirele pa še vedno ni bilo. Bil je sobotni večer in verjetno je šla v kino, si je rekel. Zdaj je poznal že vse njene navade. Vedel je za dneve, ko se je vračala domov takoj po pol osmih, ko so zaprli salon, v katerem je delala. Uganil pa je tudi že lahko dneve, ko se je kje zamudila, pri šivilji, pri teti, v kinu ali pred izložbami. Bila je vedno zelo lepo oblečena. Skoraj ginljiva se mu je zdela ta skrb revne frizerske pomočnice, da bi bila vedno oblečena po modi, obenem pa jo je to napravljalo še mikavnejšo in dragocenejšo v njegovih očeh. Vedno so mu zelo ugajale ženske, ki so se znale lepo oblačiti. Obdajal jih je mik redkih cvetic. Poznal je vse barve njenih oblek in iskal je z očmi v daljavo, da bi v svetlobi izložb in uličnih svetilk ugledal njeno približujočo se postavo. Za vsako daljno dekliško postavo je upal, da je ona, pri tem pa je že tako dobro poznal njen korak, ritem njene hoje in njenega telesa, da se tudi na daljavo ni mogel več zmotiti. Toda dolgo je ni bilo.

Spoznal jo je nekega toplega julijskega večera. Zapustil je bil urad svoje potovalne agencije nekoliko kasneje kot sicer, in zahotelo se mu je,

da bi se nekoliko sprehodil. Ni mu bilo do večerje, delno morda zaradi vročine, delno pa zaradi melanholije, ki ga je mučila že ves dan, neke čudne pobitosti, kateri pravzaprav ni vedel vzroka. Glodala je v njem skoro kakor občutek fizičnega neugodja, rahlo, nevsiljivo, a neprestano, z ničemer je ni mogel pregnati; ves čas je nosil v sebi tisti čudni občutek nepotešenosti. To ni bil občutek nepotešenosti nad življenjem, saj mu ni ničesar manjkalo, niti denarja niti žensk. Lahko jih je dobil, če se mu je zahotelo. Mnoge so rade sprejele, če jih je povabil na izlet z avtomobilom v Benetke ali kam drugam, in marsikatera mu je dokazala iskreno simpatijo. Lahko bi bil deležen resnične ljubezni, če bi bil hotel. Toda trpel je zaradi tega, ker je opazil, da sam ni zmožen občutiti ljubezni. Celo med plesom ali med avtomobilsko vožnjo je začutil do dekleta ob sebi nenađen hlad, naveličanost, ki jo je skrival, a so jo nekatere kljub temu občutile in zamerile. Hrepenel je po nečem drugem, po čistem, močnem čustvu, ki bi ga vsega prevzelo, ga vsega napolnilo in pretreslo, ga osrečilo in mu obenem vzbujalo trpljenje. Včasih ga je v najbolj nenavadnem hipu obšlo kot slutnja, da resnično obstaja tako ljubezensko čustvo. Morda je bil to spomin iz študentovskih let; samo takrat je zmožni tako ljubiti neko dekle. Bil je včasih neskončno srečen in še večkrat hudo nesrečen, toda oboje je bilo lepo. Z domotožjem se je včasih spominjal tistega svojega čustva.

»Morda sem zdaj preveč poln samoljublja, da bi še mogel tako ljubiti,« si je rekel. »Takrat sem

imel dveaset let, zdaj jih imam pa petinštirideset. Najbrž sem tudi že prestar za to.«

Toda če je razmišljal o tem, se je zavedel, da si ne želi drugega, kot da bi lahko ljubil. To bi mu bilo dovolj. Napolnilo bi njegovo življenje, očistilo bi ga in dvignilo, pregnalo bi iz njega egoizem, ki se je z leti nabral v njem kot rja. Želel si je, da bi bil sposoben iskrenih, vročih čustev, žara, ki bi ga notranje ogrel in dal njegovemu življenju spet mik in nekaj romantičnega leska, ki bi mu spet odkril tudi lepoto življenja in ne samo njegove prijetnosti.

Včasih je imel v hipih takega hrepenenja in potrnosti občutek, da življenje sploh ni vredno, da bi ga živel, če bo ostalo tako prazno in pusto, brez globokih čustev in pretresenosti. Oziral se je v obraz ženskam, ki jih je srečaval, v večnem tihem pričakovanju, da bo ena izmed njih končno vendar obogatila njegovo življenje za tako čustvo in mu dala smisel. Tako so minevala leta in je ni našel. Včasih je s strahom pomislil na to, da je pred njim morda še veliko let takega mučnega občutka nepotešenosti, preden bo starost dokončno zadušila v njem vsako željo po ljubezni in utrnula ta nemir v njem kot piš vetra plamen sveče.

V tem razpoloženju je tistega julijskega večera srečal Mirelo in v hipu začutil, da je ona tista, ki jo išče. Srečal jo je popolnoma nepričakovano, ravno ko se je obrnil, da bi odšel v gostilno, kamor je hodil navadno večerjat. Bilo je še svetlo in zagledal jo je ravno v hipu, ko je postala pred izložbo neke trgovine in si popravila frizuro. Ob pogledu na oblike njenih vrh glave dvignjenih golih rok, ob čemer so se ji napele prsi pod belo bluzo, in na beli, nežni in vendar

krepki, čutni vrat pod kopico bujnih rdečkasto plavih pridvignjenih las je začutil v sebi kot razodetje: to je bila ona, ki jo je čakal. Niti začutil se ni, kot da je že ves čas nosil v sebi predstavo o njej. Prevzel ga je nenavaden mir, kot ga že dolgo ni občutil. Občutek nepotešenosti v njem je izginil. Zdaj je vedel, da bo lahko ljubil. In v tistem hipu jo je v resnici že ljubil. Drugega pa ni želel.

Obrnil se je in ji sledil, ko je brezskrbno šla proti domu, ustavljajoč se pred izložbami, kakor pač hodijo dekleta, kadar menijo, da jim nihče ne sledi. Pil je ritem njene hoje, oblike njenega telesa, barvo njenih las in rdeče pisanega zvončastega krila. Vedel je, da nikdar več ne bo pozabil te vizije dekleta, ki je šlo kot ob ritmu njemu neslišne sladke glasbe proti zahajajočemu soncu.

Videl je, da se moški ozirajo za njo in to se mu je zdelo naravno, saj bi bilo čudno, če bi ostali brezčutni, ko je šla mimo. Toda ko jo je nekdo nagovoril, je nehote pospešil korak. Otrlesal se ga je mimogrede, in prav to ga je morda pripravilo do tega, da jo je kmalu nato tudi sam nagovoril.

»Oh, že drugi!« je rekla nevoljno.

»Žal mi je, da nisem prvi,« je rekel. »Vas lahko pospremim?«

»Ne, hvala, bom kmalu doma,« je dejala, in pri tem mu je prišlo na misel, da ima tudi glas prav takšen, kot je pričakoval, globok in nežen.

Ni odnehal in jo je pospremil kratek kos poti, dokler se mu ni zmuznila v neko prodajalno, ki je bila še odprta. Dolge minute je ni bilo ven, in ko je končno prišla, je pokazala, da ji ni prav, da jo je čakal. Kljub temu je šel še nekaj časa z njo, dokler ga ni prosila, naj jo pusti, ker je njen dom že blizu in ne bi rada, da bi jo videli ljudje iz sosesčine v moški družbi. Ni vedel, če misli iskreno ali pa govori to le zaradi tega, ker ga ne pozna.

Vprašal jo je, če jo lahko kdaj počaka, ko se bo vračala domov.

»Bolje da ne,« je rekla, a brez nevolje in odločnosti.

»Vseeno vas bom kdaj počakal.«

»A ne tujak, ker tu me vsi poznajo,« je rekla, nad čemer se je skoro razveselil, ker je videl v tem skrito obljubo. Moral ji je obljubiti, da ji ne bo sledil. Tako se je obrnil in ona je izginila.

Vračal se je prepoln njene vizije. Čutil se je tako srečnega kakor še nikoli. Ni mu bilo več do večerje. Dolgo je hodil po mestnih ulicah in končno se je vrnil v četrto, kjer je bila doma. Čutil jo je nekeje za zidovi tistih pustih starih hiš in si jo predstavljati.

Naslednji dan jo je spet čakal. Šla je s prijateljico. Počasi je šel za njima in opazil, da se ozirata. Tako se jima je pridružil, a ostala je redkobesedna, tako da se je kmalu spet poslovil. Naslednje večere ji je samo od daleč sledil, ali pa jo samo pozdravil, sedeč pred kakim barom. Čutil je, da jo ljubi, da je to čustvo, po katerem je hrepenel, vendar pa mu ni bila ravno potrebna njena bližina, čeprav si jo je želel. Njegova duša je bila tako polna, da mu je zadostovalo, da jo je videl mimogrede in dopolnil njeno podobo v sebi s kako novo podrobnostjo, z novo kretnjo, z gibom glave ali bokov, z novo barvo obleke. Vča-

NA ASFALTU

sih jo je pospremil, kar je včasih mirno dopustila, včasih pa se mu je skušala s kakim izgovorom odtegniti. Vedno je ostala redkobesedna, povedala pa mu je, da nima zaročenca, ne da bi bil glede tega silil vanjo. Ni si mogel priti na jasno o njenem razpoloženju do nje. In četudi je veliko razmišljal o tem, ga njeno obnašanje ni posebno bolelo. Bil si je na jasnem, da je zelo mlada, imela je kvečjemu dvajset let, in po vsej verjetnosti se ji je zdel veliko prestar. On pa dejansko ni hotel ničesar od nje. Dovolj mu je bilo, da jo je včasih srečal in da je napolnila njegovo življenje s sijem, ki ga dotlej ni poznal. Čutil se je srečnega.

Bil je pripravljen na to, da ga bo odklonila in da ne bo nikdar njegova. Celó sam je težko razumel to svojo pasivnost in resignacijo, spriču tistega, kar je čutil do nje. Toda želel je pred vsem njej dobro in spriču njene mladosti in neizkušnosti, ki jo je razodevalo vse njeno obnašanje, je sklenil, da jo bo ljubil od daleč in da ji ne bo vsiljeval svoje ljubezni, že iz ponosa ne, glede na svojih petinštirideset let.

Ko pa jo je nekega večera zagledal na Vespi z mladim fantom črnih kodrastih las, ga je vendar zbudilo pri srcu. Nekoč jo je vprašal, če je tisto njen fant, pa je dejala, da ne, da je samo iz sosedstva. Včasih se ponudi, da jo pelje.

Ponudil ji je, da jo on popelje včasih s svojim avtomobilom, a je odklonila. Kljub temu se je včasih pripeljal za njo in zavozil v korak vstric z njo, ko je šla po pločniku, ter jo povabil, da jo zapelje domov. A nikoli ni sprejela, niti kadar je deževalo. Pri tem pa jo je večkrat videl na Vespi z onim fantom. Oklepala se ga je z rokami, da bi med vožnjo ne padla z Vespe, a ni kazalo, da je njen fant. Opazil je, da se je vedno takoj poslovila, kadar je stopila z motornega kolesa.

Predlagal ji je, da se ji ne bo skušal nikoli več približati, če ona to želi. Pustil jo bo popolnoma pri miru. Srečen je, da jo je spoznal in da

jo lahko ljubi, ji je priznal, rešila ga je občutka, da je notranje sterilen in nesposoben ljubit. Hvaležen ji je tudi za to. To je največ, kar mu je mogla dati. Druga ne zahteva od nje. Vendar ni nikoli spregovorila besedice, katero bi si bil lahko razlagal tako, kot da ga želi za vedno oddaljiti od sebe.

Bil je pripravljen, da mu bo povedala, da se je zaljubila v kakšnega fanta svoje starosti, in tudi če ga je ob misli na to zbolelo, je to bolečino takoj potlačil v sebi in jo skušal zamoriti. Hotel ji je ostati samo prijatelj. A videti je bilo, da ji ni do tega, da bi ga smatrala samo za prijatelja. Najbrž si še sama ni bila na jasnem, kaj čuti do nje.

Ta čudni odnos, to približevanje in odbijanje med njima je trajalo že tri mesece, ne da bi si bil prišel na jasno o njenih čustvih. Vedel je, da bi bil srečen, če bi bila pokazala do njega toliko zaupljivosti in domačnosti, kot jo je kazala do fanta, s katerim se je vozila na Vespi, po drugi strani pa je vedno spet izjavila, da ji oni nič ne pomeni in da tudi on ni zaljubljen vanjo. Pelje jo pač na Vespi zato, ker sta sosedata. Bil bi užaljen, če bi odklonila.

Včasih, a poredko, je šla s tistim fantom, s svojo prijateljico in njenim fantom tudi v kino,

odklanjala pa je njegova povabila. Sedeč pred kavarno je videl, kako sta potem fanta drvela s svojima Vespama okrog desete ure mimo bara, pred katerim je sedel. Lahko je spoznal Mirelo po njeni obleki, po svetlem šopu njenih las in celo po drži na Vespi. Vedel je tudi, da ga je videla, vendar pa nista govorila o tem. Ni imel pravice, da bi jo spraševal glede tega. Vedno bolj se je vživljal v misel in jo skušal sprejeti čim bolj naravno, da je možno ljubiti tudi brez želje, da bi dobil za ljubezen povračilo, čeprav je vsa njegova narava hrepenela po Mireli, po dekletu, katerega slutnja je nosil v sebi vse življenje. Med njima je bila pregrada — pregrada 25 let, ki jih je imel več od nje. In ta pregrada je bila kljub temu, da se ni čutil starega, neprehodna tako zanj kot zanj. O tem si ni delal iluzij. In kadar je včasih ob sobotnih večerih videl, kako sta fanta z Vespama vriskaje drvela po cesti mimo bara in sta se ju dekleti tesno oklepali ter plašno tiščali glavi v njune hrbte, je vedel, da spada mladost skupaj in da bi bilo nespametno in neodgovorno, če bi skušal navezovati Mirelo nase.

Ta občutek resignacije pa ga je vendarle oviral v občevanju z njo in morda tudi njo. Čutil je, da je nekeje v njej neka skrita simpatija do nje, a jo taji sama pred seboj, tako da nista prišla preko najbolj konvencionalnih razgovorov. In če je včasih občutil v njej nekaj te tople simpatije, se je pa drugič spet zgodilo, da je bila skoro sovražna z njim, kakor prvi čas, ko sta se spoznala. Le počasi se mu je začelo jasni, da je morda tudi do drugih moških taka, tudi do mlajših. Nekoč mu je njena prijateljica zaupala, da je imela Mirela fanta, ko je bila še prav mlada, a je odšel v Avstralijo in kmalu ni več pisal. To jo je zelo prizadelo, o tem ni hotela več govoriti. Imel je občutek, da je nenaravno resna.

Nad vsem drugim je v njem prevladovala želja, da bi bila srečna. Nekoč se je zalotil, da je dolgo ponavljal kot nekako trdovratno molitev: Daj, Bog, da bi bila srečna! Daj, Bog, da bi bila srečna!

Skoro nikoli se ni nasmehnila, in sumil je, da so vzrok tej njeni nenavadni resnosti tudi razmere doma. V nekem baru blizu njenega doma je zvedel, da je njen oče delavec in da rad pije. Toda o tem mu ni nikoli ničesar dejala in sam je ni upal vprašati. Pri tem pa se je oblačila kot dekle, ki lahko večino svojega zaslužka izda za obleko.

Celo stari, nelepi del mesta, kjer je stanovala, mu je postal ljubi in domač, odkar jo je poznal. Včasih je pozno ponoči blodil po tistih pustih ulicah in se oziral na okna, za katerimi je spala.

Skušal si jo je predstavljati v otročje nedolžni legi, z rdečkastoplavimi lasmi razsutimi po blazini okrog belega, tako resnega obraza. Morda pa se v spanju smehlja?

Čutil se je srečnega, kakor ni bil še nikoli, in tudi mladega, kakor ni bil od svoje študentske ljubezni naprej. Delal je z veseljem in lahkoto. In vse mu je šlo nekam čudno po sreči. »Srečen sem, da lahko ljubim, tudi če nisem ljubljen,« si je govoril. »Sicer pa je težko biti bolj srečen.«

Tokrat je dolgo ni bilo. Gotovo je šla spet v kino. Bil je spet sobotni večer.

Toda zdaj bi morala kmalu priti. Verjetno bo v družbi, si je rekel, kot navadno ob sobotah. Če pa bo sama, je imel namen, da se ji pridruži in jo pospremi. Se vedno se je branila, da bi jo pospremil čisto do doma. Morda zato, da bi je ne dražili, da hodi s takim starim tipom, si je rekel in skušal zatajiti v sebi občutek, da ga je to zbolelo.

Iz nekega nenadnega nagiba ji je bil poslal ta dan preko cvetličarne šopek rdečih rož. Ni vedel, kdaj ima rojstni dan. Toda ko se je čez dan s posebno toplino spomnil nanjo, na njen vedno resni obraz in otožne, čiste oči, se mu je nenadno zasmilila in ker ni vedel storiti drugega, je telefoniral v neko cvetličarno ter naročil šopek. Nekoliko je bil radoveden, če ga je vzela s seboj domov ali ga je pustila v damskem salonu. Verjetno ga je pustila tam, če je šla v kino. Toda nekeje na dnu srca si je želel, da bi ga bila vzela s seboj in da bi zdajle prišla mimo z njegovimi rožami v rokah. Toda najbolj verjetno bo v družbi in na Vespi, si je dejal.

Pogledal je na uro. Skoraj deset. Dvignil se je izpred bara in se začel sprehajati po cesti, po kateri bi morala priti. Mimo je drvelo mnogo vespištev, toda vsakokrat, kadar je zaslišal hrup motorjev iz smeri mestnega središča, se je nehote ozrl. Bil je že blizu križišča, kjer se je njena domača ulica iztekala v glavno cesto, ko je spet zaslišal za seboj tulč ropot Vespi in krike. Ustavil se je in ozrl. Skoro vstric sta pridrvili po cesti mimo dve Vespi in čeprav sta bliskovito švigili mimo, je vendar spoznal na eni postavo v svetlem dežnem plašču, prislono ob hrbet vozača. Fanta sta divje rjavela, morda sta bila nekoliko opita. Opazil je, da se zaletavata drug proti drugemu, kakor da se skušata strašiti s trčenjem,

in sta pri tem stegovala nogi, kot bi hotela brniti nasprotnikovo Vespo.

»Prekleta bedaka,« je nehote zamrmral. V njem se je porodila misel, s kakim presrečnim občutkom in kako previdno bi vozil, če bi imel njo na vozilu. Toda še nikoli se ni peljala z njim.

V tistem hipu pa je že zaslišal značilni tresk Vespi, ki trčijo. Sledil je hip groznega molka; zdelo se je, kot da je ves hrup prometa na cesti v hipu utihnil in se umaknil grobni tišini. Nato pa so se že zaslišali klici in ljudje so začeli teči v smeri trčenja. Tudi on je stekel. Ni bilo daleč. Ravno na križišču sta ležali obe Vespi prevrnjeni na tleh. Ob kraju sta stokala in preklinjala oba vozača, povaljana in raztrgana. Eden si je z dlanjo brisal kri, ki mu je tekla iz nosa. Nekje blizu je jokalo neko dekle. Sredi ceste je nekdo krilil z rokami in ustavljal promet. Sredi ceste za njim pa je stala gruča ljudi okrog nečesa belega, kar je ležalo na tleh. Bili so čudno tihi. Divje se je vrnil med nje. V luči avtomobilskih reflektorjev je zagledal na črnem asfaltu nepremično dekliško telo v belem plašču, in s čudno, otroško skrčenimi nogami. Polovica obraza je bila krvava, polovica pa čudno bela. Zraven nje je ležal šop rdečih rož.

Pokleknil je k njej in jo pobožal po obrazu in laseh. Nikdar prej je ni bil pobožal.

Nato je vstal in se opotekel proč. Prijelo ga je, da bi stopil k stokajočemu kodrolascu ob cesti in mu razbil čeljusti. Toda premagal se je. Šlo mu je na bruhanje od gnusa, ko je gledal njegov od krvi pomazani obraz. »Ta, ta umazani pankrt je uničil za šalo, za svojo sobotno zabavo, najdražje, najlepše, kar sem odkril v svojem življenju...« mu je šlo po možganih. »Kar je bilo meni najdražje in nedosegljivo, to je ta razbil kot nič vredno igračo.«

Zaškrtal je z zobmi, da ni zastokal od bolečine in razočaranja.

Božično branje

Zgodovina pesmi Sveta noč, blažena noč

Po vsem svetu, celo med črnskimi rodovi, odmeva za božič presunljivo lepa »Sveta noč...« Malokomu je pa znano, da se v sveti noči zbirajo od leta 1837 dalje v cerkvi v Oberndorfu na Tirolskem in na dveh preprostih grobovih množice domačinov in tujcev.

Tam ležita pokopana pesnik božične himne Jožef Mohr in njen skladatelj Franc Gruber. Skoraj preskromno besedilo in melodija teh dveh mož je osvojila srca vsepovsod.

Pesnik Jožef Mohr se je rodil 1. 1792 v Salzburgu v Avstriji. Bridko mladost je imel v revni družini nadškofijskega mušketirja. Jožefov botev je poslal fanta študirat za duhovnika. Pastiroval je po različnih krajih in nazadnje tudi v Oberndorfu. Tu se je seznanil z organistom Francem Gruberjem.

Tudi ta je užil v življenju več trdega kot do brega. Rodil se je pet let pred župnikom Mohrom kot sin ubožnega tkalca v kraju Unterweizberg. Naskrivaj se je učil vijoline in orgel. Leta 1807 je postal učitelj in organist v Oberndorfu. Sam opisuje v svojih spominih iz Halleina, kjer je na zadnje služboval, kako je nastala ta božična pesem.

»Bilo je 24. decembra leta 1818, ko je tedanji župnik Jožef Mohr v fari sv. Nikolaja v Oberndorfu izročil organistu Francu Gruberju pesem s prošnjo, da zloži melodijo za dva solo - glasova, zbor in spremljavo s kitaro. Imenovani je še v isti noči prinesel ljubečemu duhovnu naročeno preprosto skladbo, katero so peli v sveti noči z veliko pohvalo.«

Tako piše Gruber sam. Pela pa sta jo Mohr in Gruber, ki je obenem spremljal na vijolino. Orgel ni bilo, na kitari so pa manjkale strune.

Pevci so v zboru ponavljali samo štiri zadnje

takte. Vsa fara in sosednje vasi so nekaj nedelj zaporedoma prepevali »Sveto noč...«

Sejmar in čevljar Strasser iz Ziljske doline ima pa zaslugo, da se je pesem razširila. S svojimi štirimi sinovi in hčerami je hodil od sejma do sejma po nemških krajih. Med prodajo so otroci tudi prepevali to novo pesem, ki je vse ganila. Leta 1831 so jo peli tudi v Lipskem v gledališču. Od takrat je šla svojo zmogovitost pot naprej. Čez deset let so jo prvič natisnili v pesmaricah. Ze nekaj let kasneje je izšla v prevodih in vseh kulturnih jezikih.

Božične navade

Če me kdo vpraša, kakšne so še božične šege in navade za božič na Goriškem ali Tržaškem, bi mu najraje pokazal, naj prebere tisto stran v šolskem berilu, kjer Franc Erjavec tako mehko popisuje »Božični večer«. Iz tistega opisa vedo še danes naši mali, kaj pomeni toplota božičnega družinskega večera, kjer seveda učiteljice še preberejo tisti odstavek našega učenjaka.

Starejši še pomnijo, kaj pomeni. Vsaj skromne jaslice jim zbudijo spomine na bajne mlade, čeprav trpke dni. Danes je navada postavljati jaslice, tako se nekaterim zdi, že zastarela. Smrekovo drevesce, nemška navada iz 15. stoletja, je spodrinila krščanski običaj. Drevesce, pa ne go, temveč obloženo z darovi, to mora biti za sveti večer — jaslice so le še za revne družine in pod kmečko streho.

Le drobci so se ohranili od starih božičnih navad, katere je prevzel tudi današnji svet.

Po briških in vipavskih vaseh še tlijo na ognjiščih čoki ali glovne, ki žarijo do polnoči. Ponekod jim pravijo »božič«. Ker ni več ognjišč, tlijo panji v pečeh ali štedilnikih. Ob tem ognju se je družina grela, si pripovedovala bajke in pela božične pesmi. Pred polnočico je gospodinja razpihala ogenj, da je družini skuhalo kaj toplega, preden je odšla v cerkev. V mestih je ta topla zakuska potratna večerja s šampanjcem, kajti tudi božič je postal koledarski dan za pitje in denjenje.

Ostala je tudi še stara navada, da se speče božični kruh za praznike, stavi poprtnjak, ki ima simbol obilja. Danes je ta sladki kruh izpodrinil pečen puran ali gos, izobilje pač!

Včasih so hišo za božič okrasili s smrekovimi vejicami in nad vrata v hišo so obesili omelo. Ta navada je pri današnjem svetu še našla milost in se je v naših krajih še danes ohranila. Zelenje po hiši v zimskem času predstavlja življenjsko moč, ki bo spomladi spet udarila na dan.

Prišle so pa nove navade ne samo po mestih, ampak tudi po vaseh. Smreke in druge iglavce, ki pristo rastejo zunaj, krasijo s svečkami ali električnimi žarnicami. V Ukvah v Kanalski dolini so

imeli to navado že pred tridesetimi leti. Zadnja leta so pa začeli tudi mestne ulice razsvetljevati v božičnem času z raznobarnimi lučkami. Ta navada se je ustalila, ko so bile še zavezniške čete po naših krajih.

Vsaj majhno stilizirano božično drevesce pa postavljajo že v vsako izložbeno okno.

Prijeten je pogled na razsvetljene ulice, ki pravijo, da se tudi moderni človek rad zasanja iz svoje snovnosti v višji svet, ki postaja prav za sveti božič realna stvarnost.

Robert Louis Stevenson:

Božič na možju

Vrvi so poledenele in rezale v roké,
krov bil je spolzek, da nam drselo je.
Séverozahódnik je žvižgal prav grdó
in bičal nas z ledeno je pršavico.
Čeri, razpenjeni valovi in temá,
to bilo je vse, kar je ostalo od svetá.

Pred zoro že smo razložili hrum morjá ob čeri,
a šele v jutranjem svitu smo tudi videli,
kako nevaren je naš položaj.
S krikom strahu so vsi na krovu
popustili in tedaj
nam gornje jadro je odneslo.
Kmalu bi se bili prevrnili.

Med severnim in južnim rtom
nas ves dan je premetavalo.
Zaman smo vlekli za zamrznjene vrvi,
na odprto morje nismo prišli.
Ves bridko mrzli dan smo pluli sem in tja,
hudo stisko okusili
in se za življenje borili.

Od južnega rta smo se proč držali,
da bi v hrumečo plimavico ne zašli
in na čeri zapeljali.

A z vsakim obratom smo severnemu rtu približovali
prišli,

kjer prežale na nas so druge čeri
in váli, ki so se ob njih lomili.
Lahko smo hiše na rtu razločili.

Ivje na vaških strehah se je belo bleščalo
kot pena na razbičanem oceanu.

Prijazen je bil pogled na obalo.

Blagor tistim, ki jim je bilo dano
pogreti se ob kaminih, v katerih je
rdeče plapolalo.

Okna so se iskrila in dimniki so se kadili.
Prisežem, da smo zavohali vonj jedi,
ko smo ladjo obrnili.

Zvonovi v cerkvi so zvonili prijazno in mehko,
ker moram van povedati,
da je to ravno na božični dan bilo,
da nam je taka stiska prišla.
In hišica tam onkraj svetilnika
je moj rojstni dom bila.

V duhu sem videl prijazno sobo in ljubé obraze
v njej,

srebrno uokvirjena očala svoje matere
in svojega očeta srebrne lase.

Videl sem, kako se v kaminu plamen poigrava
in kako njegov prijazni sij v porcelanastih
krožnikih

na policah poplesava.

In dobro sem vedel, o čem govore,

da jim o meni govor gre,

o revščini svoji in sinu, ki je odšel na morje.

Oh, in kak vrazji norec sem se sam sebi zazdel,
da sem se tu za zamrznjene vrvi obešal in drhtel
na sam blagoslovljeni božični dan.

Prižgali smo signalno luč in začelo se je mračiti.
»Poprinite vsi na moč in dvignite glavno jadro!«
je zavpil iz teme kapitan.

»Bog v nebesih, tega ladja ne vzdrži!«

je naš prvi častnik, Jackson, zakričal.

A kapitan je dejal:

»Saj je že vseeno, mister Jackson!«

Ladja je zaškripala na vseh koncéh,

in mi smo viseli v vrveh,

ki so trdne in nove bile,

in ladja se je vzpela in veter zajela,

prav kakor bi bila tudi ona razumela.

In ko je šel zimski dan h koncu in je noč prišla,
smo srečno objadrali rt in zleteli

mimo luči svetilnika.

In vsi na krovu so se hudo oddahnili,

prav vsi, razen mene, ko so opazili,

da smo spet krepko zaorali v odprti ocean.

Najbolj je bil vesel kapitan.

Le jaz sem mislil v temi in mrazu samo na to,

da zapuščam dom,

da sta starša stara in da ju morda nikoli več videl

ne bom.

(Prevedel F. J.)

Božičkovi darovi
legenda

V davnih časih je hodil Jezušček po svetu, da bi videl, česa ljudje najbolj potrebujejo za svoje delo. Po njihovih potrebi in zaslugi jim je ponoči prinašal v dar orodje in druge potrebščine. Mizarju oblič, kovaču kladivo, tkalcu statve, tesarju sekiro, kmetu oralo.

Ko so se na božični dan zjutraj zbudili, so se razveselili darov božje darežljivosti in so s še večjim veseljem šli na delo.

Tako je tudi hodil Jezus na predvečer nekega božiča od vasi do vasi in je puščal darove.

Glej, zagledal je hišico, najubožnejšo od vseh; v njej je še v pozni uri gorela luč. Čudilo se je Dete, kdo neki še dela v tako pozni uri, ko drugi že mirno počivajo. Tih je vstopilo in je sredi revnega prostora opazilo trudnega moža, ki je sedel pri mizi in razmišljal. Tako globoko je bil zatopljen v misli, da ni niti slišal prihajajočega.

Gospod se približa in pogleda čez njegove rame na mizo. Samotar je pisal pesem:

Gospod, Bog revnih — po svetu mraz
v srcih dosti bede. — Čemu Devica
drugi dan ne čaka rojstva vélike
Besede?

Jezušček je čital in dve svetli solji, veselja in usmiljenja, sta mu spolzeli po licih. Po tih, kot je prišel, je odšel. Na pragu je obstal in premišljal, kakšen dar naj pusti samotarju, da bo služil njegovemu delu. Torba je že bila prazna. Sklenil je, da bo dal možu, ki zliva misli na papir, najdragocenejši dar, kar jih ima; tako čudovito orodje, ki bo spreminjalo bolečino v veselje, smrt v življenje, čas v večnost. Jezus je zaprl vrata in položil dar na prag.

Drugo jutro, ko so zvonovi peli slavo Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, je vsak delavec in obrtnik našel na pragu hiše svoje orodje — pesnik je pa zagledal Križ.

Rado Bednarik - Risbe: I. Čargo*

To je pravica...!

Toneta Birse niste poznali? No, saj ni čuda, ko pa je njegov grob pod cerkvijo svetega Urha že trava prerastla. Njegova rodna bajta pa še čepi v soldanastem bregu nad Birsovsko vasjo in strmji z golimi rebri tja prek Branice proti Pedrovemu. Korce je raz strehe že zdavna pobrala burja, čeprav jih je rajni Toni, Bog mu tega in onega ne šteje v prevelik greh, z ukradeno žico prevezal in obložil s težkimi kamni.

Paglavci smo poznali čudaškega možaka. »Toni iz grape« smo ga klicali. Kar ni bil že košččen, so ga pa sršaste kocine še bolj divjega delale. Okrogel, loncu podoben klobuk je dajal senco razgaljenemu vratu. Dolgi žuljavi roki pa nista ve-

deli, kam in kod. O pač — pa boste že zvedeli. Sam si je pral, dosti že tako ni bilo potrebe, ker je srajco le za kvatranco menjal; sam si je pripravil kuhinjo za dva ali tri dni skupaj. Gospodinje ni imel, odkar se mu je bilo v Steskah ponesrečilo pri onegavi..., pa pustimo imena. In Toni je zadovoljno živel in ždel v svojem bregu, za spremembo se je tu pa tam dvignil na dnino. Za vsakdanjo spremembo ga je pa krepko srebnil iz buče.

Vendar je bil njegov poglavitni posel drugje. To je tisto, česar Toni ni razumel in je zagrenjen umrl, ker »ni pravice na svetu«. Kajpak jo je Toni Birsa po svoje razumel in si jo tudi ukrotil.

Gre nekega popoldne, ključ od bajte je lepo skril na okno pod loncu z majarončkom, tja proti Zajčim. Nekaj je pridninal in je sklenil, da mu Grižnik pomeri par čevljev, ker bo kmalu kvatranca in je Toni pri obnašanju nosil nebo. Župnik mu je strogo zabičal, naj se obrije in skrije palce na nogah. Zato je šel k čevljarju.

Skušnjavo na Kresiji, kjer je Lojza točila prav »ta pravega vipavca«, je srečno obšel. Pa je imel

še druge »tentave«. Sam ni znal kako in kdaj, že jo je rezal dol po Skalovčniku k Vipavi. Ondi, kjer se voda v velikih ključih počasi suče zdaj v globokih tolmunih, pa v kristalnih prodovih, je pravi raj. Svilene loke, prijazni otočiči sredi struge, gosto porasle s topoli ob bregu in pa sinje nebo, ko da se je naslonilo na Kucelj in na Sv. Martina, to je kar prevzemalo žejno Tonetovo dušo, zlasti še, ker — se je bil ognil Kresije. Pa je sklenil, da se bo napil iz čistih valčkov. In pil je prav pobožno ko večasih ob nedeljah po večernicah na Governi; takrat seveda vino.

»Bus ti frdamaj jetra!« se je Tonetu sredi najboljšega požirka zaletelo. Toda nikarte misliti, da zavolj vode; voda pa že ne bi Toneta zmogla. Od Nečilca sem sta prihajala rihemberška orožnika. Seve, ko sta ugledala Birso sredi struge, kako strmi v zrak, sta si ga tudi ona dva ogledala po bližje. Celo požvižgala sta mu k sebi in ga popeljala naravnost v Ajdovščino.

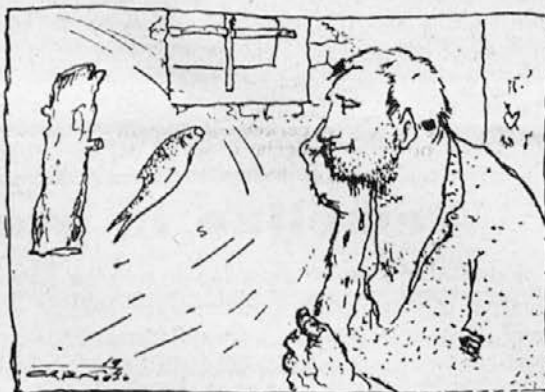
Tone je vso pot busteferdamal in spraševal, čemu ga ženeta; revež ni bil opazil, da se mu iz obeh hlačnih žepov močno cedi.

»Tone Birsa, a sva spet skupaj?« se oglasi gospod sodnik. »Kaj ste pa spet izmaknili?«

»Ho, prav nič,« se oglašata Toni in vrže klobuk k nogam. »K Zajčim sem jo bil kresnil, h Grižniku, zaradi čevljev, veste.«

»Pa so vas sredi Vipave pobrali!«

»Ho, to je pa tako, gospod Vidmar,« je Toni kar po domače ogovarjal sodnika, »užejalo me je in sem pil v Vipavi. Dolg sem, pa sem se sklonil in uprl na roke. Viš, pa sta se mi zahomotala v vsako roko po en klen. Tisti hip pa, bus mi ferdamaj jetra, če ni res, sta bila že pri meni orož-

nika. Jaz nisem kriv, tisti zlomkasti kleni in mreine, ki so se sami metali ob mojih rokah.«

Končalo se je tako, da je Toni Birsa prejel tri dni zastran nedovoljenega ribolova. Ko je slišal razsodbo, je samo krepko pljunil, si posadil klofeto na bučo in glasno zabevskal: »Ho, to je pravica!«

»O, ja, Birsa, že spet tukaj? Kaj pa ste danes nakurili?« ga je en teden kasneje nahrulil sodnik.

»Ho, danes pa prmej trikrat, da nisem nič storil.«

»No, no, Tone, sile ravno ni, a navadi se niste še odrekli.«

»Ho, navad pa imam jaz dosti, prav lepih, še od rajnce tete, ki je v Aleksandriji služila pri gospodi.«

»O tistih se bova drugič pomenila. Danes je pa tu ovadba, da ste v Skončnikovi gmajni cel hlood odnesli in ga prodali na kamenski postaji. Je tako ali ni?«

»Ho, gospod Vidmar, kaj za tisto špico gre, za tisto špico? Saj ni vredno besed za tako reč od nič.«

»Toda tista špica vam je vrgla pet goldinarjev, to pa znese po postavi tri dni avstrijske veljave v naši kehi, ker globe tako ne boste plačali.«

»Ho, bus ti ferdamaj jetra, to je pravica!« in Toni Birsa je krepko siknil pljunec skozi zaprte zobe, kakor je le on znal. Čuvaj ga je pa odpe-ljal cepit drva za sodnijske zapore.

Smola se je držala Birse kar ves tisti teden. Ko je obsedel zavolj tiste »špice«, jo je nekam zadovoljen mahnil k Marcu. Tam so kuhali najbolj sočen golaž v vsem trgu. Golaž je bil za Toneta

najbolj imenitna jed in če imaš v Ajdovščini opravka z gosposko, tako je pri sebi razsojal, se pač spodobi, da si kaj boljšega privoščiš ko pa mrzlo kuhinjo in še brez »kaj od preseta« notri, kakor je bila v Tonetovi bajti običajna.

Takole v mraku je že bilo, ko je Toni malce nakresan priklomotoril do kasovskega mosta nad Vipavo.

»Nak, čez most pa ne,« je modroval in se je lepo nižje mosta sezul in bredel tja v sredo k veliki skali. Poznal je, da sta ondi še od zadnjic, dva velika sulca. Kar dobro se bo prileglo za prestano škodo, če prinese nadučiteljevim kaj petkovega za v ponev. Zastonj ni bilo še nikoli.

Že je otipaval pravo mesto. V navdušenju in modrovanju ni opazil, da ga z mosta opazuje orožnik. Ta je šele na novo prišel v Rihemberk in še ni poznal Tonetovih ribolovskih pravic. Zato je prav nedolžno zavpil prek vode:

»He, mož, ali je vaša ta voda!«

Menil je ribolovske pravice. Ko strela je oplazil ta nedolžni opomin Toneta Birso. To pot se je pa kmalu znašel. Saj je bil sredi vode in s privihanimi hlačami, oni onega tam gori pa na mostu in v škornjih. Prav mil obraz je zatorej urezal Toni in še bolj milo odgovarjal in premišljeval, kaj naj sploh zine. Ritenški se je pomikal k brežini in je iztisnil iz sebe: »Ho, voda, moja ravno ni, pa pijete jo že lahko, če ste žejni!«

Oko postave je na tak modrijanski odgovor jelo sumiti, da bo bržkone ta tisti ribji tat in se je tudi on urno pomikal z mosta. Toni pa v tek čez Sirkovo mlako.

Ob nedeljah je Toni rad zgodaj vstajal. Pravil je, da hodi najraje k prvi maši, ker je bolj resna maša ko pa deseta, kjer se fantje in dekleta pod korom preveč spogledujejo.

Zlobni jeziki so dvemili nad tako Tonetovo vnemo, zlasti še, ker so ga večasih opazili, da jo precej zgodaj pred prvo mašo ubira ne po česti, marveč skozi rohot in drago v Britof. Toni je trdil, da išče sence.

(Dalje)

* Risbe so izvirno delo pokojnega mojstra Ivana Čarga, našega kanalskega rojaka. Ko je prebrala zgornjo zgodbo, se je pridružil, da jo ilustrira za liter vna. Besedo je držal, tistega vina pa ni več imel časa popiti. Srečala sva se šele na njegovem — grobu.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

V petek, 29. dec., ob 16. uri v Avditoriju v Trstu
KRSTNA PREDSTAVA

Giuseppe Luongo

»BARABAU — ZMAJ SEDMEROGLAV«

Igra za mladino v dveh dejanjih

Prevedel — J. N. L.; Režiser: Jožko Lukeš; Scenograf: Vladimir Rijavec; Glasba: Pavle Merku
Dejanje se dogaja v nepoznanem kraljestvu Kardelija, v še nepoznanem delu sveta

Ponovitev 30. dec. ob 16. uri v Avditoriju
Prodaja vstopnic na vseh osnovnih šolah ter muzik gimnazijah, v Tržaški knjigarni ter eno uro pred pričetkom predstav v baru Moscolin (nasproti Avditorija)

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

V ponedeljek, 25. t. m., ob 16.30
v »LJUDSKEM DOMU« v Sv. Križu

Anton Pavlovič Čehov

»NA VELIKI CESTI«

Ponovitev v torek, 26. t. m., ob 16.30 v »Ljudskem domu« v Sv. Križu. — Predprodaja vstopnic od petka dalje v cvetličarni Žerjal Danila

GOSPODARSTVO

Velike težave pri organizaciji EST

Kot je znano, tvorijo EST (Evropsko skupno tržišče) Italija, Nemčija, Francija in tri države Beneluksa, skupaj torej 6 srednjeevropskih držav. Kot 7. članica je pristopila Grčija, svoj pristop pa so priglasile tudi Turčija, Anglija, Švica, Švedska, Avstrija in polagoma bodo najbrž pristopile vse zapadno-evropske države. Končni cilj EST je združiti vse zapadno-evropske države v mogočno gospodarsko skupnost, ki naj bi pozneje postala tudi politična. Ideja sama na sebi je zelo zapeljiva, izvedba pa je zelo težavna. Največje težave so ravno s kmetijstvom.

Kmetijsko najmočnejša država EST je Francija, ki ima na pretek predvsem mesa in žita. Za oba predmeta dobiva francoski kmetovalec od države podporo, tako da sta dražja kot isti predmeti na svetovnem trgu. Od vseh držav EST je predvsem Nemčija navezana na uvoz mesa in žita. Leta 1959 je Nemčija uvozila 440.000 goved iz Danske, Avstrije, Madžarske, Irske; nadalje je Nemčija uvozila iz Argentine in Urugvaja nad 75.000 ton konzerviranega in zmrznjenega mesa, iz Francije pa skoraj nič. Deloma so bile francoske cene previsoke, deloma so se Nemci poslužili zdravstvenega predpisa, da ne uvažajo ne živine ne mesa iz krajev, kjer sta doma slinavka in parkljevka, ki sta ravno v Franciji najbolj razširjeni.

Nemški industriji trdijo, da je Nemčija navezana na izvoz svojih izdelkov na Vzhod, v Kanado, Argentino in druge države, ki nimajo drugega plačilnega sredstva, kot svoje agrarne pridelke, katere morajo Nemci uvažati. Države EST ne jamčijo in ne nudijo nemški industriji zadostnega tržišča. Isto trdijo nemški prometniki, predvsem v velikih obmorskih tržiščih.

Poleg navedenih pa je še vse polno drugih težav in najbolj bistre glave tuhtajo in iščejo za vse sprejemljive pogoje. Organiza-

Preosnova italijanske prašičereje

Če je bila pred desetletji kakšna razstava prašičev, so gotovo kazali kakšnega posebno velikega, debelega in težkega prašiča. Taki prašiči so tudi dosegli izredno visoke cene, saj je bila zelo visoka njih klavna vrednost in je bilo sorazmerno malo odpadkov. Danes debeli prašiči niso več priljubljeni. Prašičja mast je prepoceni. Danes zahteva trgovina prašiče z mnogo mesa in malo masti. To pa ne samo v Italiji, marveč povsod, kjer redijo prašiče za prodajo.

V Italiji trenutno še prevladuje angleška prašičja pasma Large White (široka bela), ki daje meso in mast. Polagoma pa to pasmo zamenjuje pasma Landrace, ki se odlikuje po visokem odstotku mesa in manjšem odstotku masti. Tudi v tej pasmi še delajo odbiro, tako da bi odstotek mesa še povišali, odstotek masti pa znižali. Pasma Landrace so vzgojili Danci, od koder se je razširila in se še širi v vse kraje sveta, kjer redijo prašiče.

torjev pa še ni zapustil optimizem in odgovorni politiki trdijo, da se rešitev mora najti za vsak, še tako težaven primer.

Gobe gomoljike (tartufi)

Gomoljike so gobe, ki rastejo precej globoko v zemlji, tako da jih človek ne vidi in tudi ne voha. Pač pa jih zavohajo prašiči, ki rijejo za njimi in jih seveda tudi pohrustajo, če jim jih pravočasno ne iztrgamo. Te gobe pa največ nabirajo s pomočjo psov, ki so zato nalašč izučeni.

Gomoljike se razvijajo v zemljišču, kjer gnijejo drevesne korenine, predvsem hrastove. V naših krajih so odkrili gomoljišča v Istri, in sicer so jih odkrili neki Italijani iz Piemonta, iz okolice Albe, kjer je pravo središče gomoljik. Pripeljali so tudi svoje pse, ki so našli več gomoljik.

Letos je bilo zelo malo gomoljik in vzrok pripisujejo dolgotrajni suši. Na razstavi gomoljike v Albi je bilo 40 udeležencev s približno 80 kg gomoljik. Najlepša gomoljika je tehtala 350 gramov in neki hotelir iz Coma je plačal zanjo 25.000 lir ali več kot 7000 lir za 100 gramov. Sploh so bile letos gomoljike zelo drage: kosi po 200 gramov so bili po 3 do 4.000 lir za kg in celo tako debele kot oreh so dosegle ceno 2500 lir za kg. Gomoljike iz Italije največ izvažajo v Pariz, drugače pa si jih privoščijo samo bogataši in — razuzdanci; gomoljike so namreč zelo

razdražilne. Celotna italijanska proizvodnja znaša letno okoli 1000 kg (letos dokaj manj) gomoljik, francoska pa je nekajkrat višja in doseže tudi 10.000 kg, jugoslovanska pa nekaj desetina kg.

Moka iz alg

V veliki skrbi, kje bo človeštvo dobilo dovolj hrane, ko se bo na zemlji močno množilo, so znanstveniki obrnili svojo pozornost na alge. Alge so rastline, ki rastejo v vodi: rastejo v sladki in v morski vodi ter jih je na tisoče vrst, ki se med seboj razlikujejo po mnogih lastnostih. Človeka zanimajo predvsem tiste alge, ki se hitro množijo in ki zmlate dajejo moko. Za sedaj uporabljajo moko iz alg predvsem kot krmo za živino, na Japonskem in tudi v drugih revnih krajih jih pa primešajo tudi človeški hrani.

Pri nekem večjem poskusu z moko iz alg pri piščancih so ugotovili naslednje:

1. Primešanje 2% iz moke alg med navadno krmo za piščance zadrži nekoliko rast, tako da piščanci dosežejo popolno spolno zrelost teden pozneje.

2. Primešanje 2% moke iz alg med navadno krmo ne vpliva na nesnost in število znesenih jajc je isto pri kokoših, ki so dobile moko od alg, in pri tistih, ki je niso dobile.

3. Primešanje 2% moke iz alg med navadno krmo pa vpliva na težo jajc, ki so za 2 do 3 grame težja. Manj je tudi jajc s tanjšo lupino. Okus jajc se ne spremeni.

4. Zdi se, da je več plodnih jajc, če kokoš dobiva dodatek moke iz alg.

5. Vse kaže tudi, da so kokoši bolj zdrave, če dobijo med krmo primešano 2% moke iz alg.

Temeljno in proizvodno gnojenje

Kdor se je seznanil samo s temelji kmetijstva, dobro ve, da potrebujejo rastline za svoj razvoj primerno podnebje in zemljo z različnimi lastnostmi. Zemlja mora biti predvsem primerno rahla, da se lahko dobro prezrača in da se korenine lahko razvijajo. V zemlji morajo biti najrazličnejše snovi, ki služijo za hrano rastlinam. Glavne snovi so dušik, fosfor, kalij in apno, ki jih rastline potrebujejo v precejšnjih količinah. Potrebnih je tudi več drugih snovi, a ker od teh zadostujejo le neznatne količine, jih imenujemo drobni elementi, drobne snovi. Potrebni pa jih je mnogo, med drugimi naslednje: železo, žveplo, brom, magnezij, kremen, natrij, aluminij, klor, mangan itd. Poleg vseh navedenih snovi mora zemlja vsebovati določen odstotek humusa (črnice), ki služi za podlago življenja raznim bakterijam, katerih je na milijarde v vsaki najmanjši grudi. Te bakterije razkrajajo s pomočjo zraka, toplote in vlage vse ostale snovi in jih spreminjajo v take oblike, da jih korenine rastlin lahko vsrkajo. Če zemlja že po svojem bistvu, to je po svoji naravni sestavi, ne vsebuje vse, za razvoj rastlin potrebnih snovi, moramo manjkajoče nujno preskrbeti na umeten način, kar opravimo s primernim gnojenjem: kmetovalec doda zemlji tiste snovi, o katerih misli, da so potrebne.

Mnogo izkušenj pa nas uči, da taka gnojenja niso vedno uspešna, oziroma da gnojila večkrat odpovedò. To se zgodi redno takrat, kadar je zemlja po svoji naravni sestavi

vi premalo rodovitna. Če na primer sadimo krompir v pusto ali v rodovitno zemljo, obkrajat za enako količino enakega gnojila, bo to v rodovitni zemlji mnogo več zaleglo kot v pusti. Zato je potrebno gnojiti puste, nerodovitne zemlje z mnogo višjimi količinami gnojil, kot rodovitne. V pustih zemljah manjkajo predvsem fosfor, kalij in humus. Izkušnje učijo, da moramo puste zemlje gnojiti najprej z omenjenimi snovmi, in sicer z znatnimi količinami: na vsakih 100 kv. m je potrebnih 8 do 10 kg superfosfata ali 10 do 12 kg Thomasove žindre in 3 do 4 kg kalijeve soli. Humus vnesemo v zemljo s hlevskim gnojem, katerega je potrebno na 100 kv. m po 500 in več kilogramov.

Navedeno gnojenje pustih zemelj smatramo za temeljno gnojenje in ga obnovimo približno vsakih 10 let. Od temeljnega gnojenja razlikujemo proizvodno gnojenje, to je gnojenje k posameznim kulturam, posevkom ali nasadom. S proizvodnim gnojenjem hočemo zemlji dati kot predujem tiste snovi, ki jih bodo pridelki odnesli, ali povrniti tiste, ki so jih zadnji pridelki že odnesli.

Torej sta potrebni dve vrsti gnojenja: temeljno in proizvodno. S temeljnim hočemo zemljo obogatiti, napraviti jo bolj rodovitno s tem, da menjamo njeno sestavo.

Kmetovalcem svetujemo, naj si te nasvete zapomnijo, ker »zeleni načrt« za razvoj kmetijstva predvideva znatne podpore za temeljno gnojenje.

R. Ne cveteja več zame...

16

»Prišel bom vsak dan. Samo zaradi tebe sem poiskal službo v teh krajih. Oh, Neva, zakaj nisi imela takrat poguma in si pobegnila od mene?«

Trepalnice so se ji povesele, pa spet odprle. Gledala ga je s takim brezmejnimi začudenjem, kakor da se šele sedaj zaveda, da stoji pred njo resnični človek in ne le privid iz močvirja.

»Ti — ti si prišel sem, Živko,« je jecljala. »In čemu si prišel... tako daleč... da nes?«

Sele sedaj je doumela, da stoji Živko res poleg nje in da ni le privid.

»Ti — ti si prišel,« je jecljala. »Zakaj si prišel?«

»Usoda me je klicala! Moral sem priti, Neva! Moral sem zvedeti, kaj se je zgodilo s teboj.«

Z nebogljeno kretnjo je mlada žena dvignila roko, kot da hoče pokazati: Glej, kaj je postalo iz mene.

Živko se je zavedel, da je prišel kot zdravnik. Pripravil je cevko za vbrižg uspavalnega sredstva. Neva mora zaspati trdo in krepko. Komaj ji je dal zdravilo, že se je pogrznila v globok sen. Njegova roka je še za trenutek počivala na njenih zlatih laseh, nato je zapustil sobo.

Ko je nalahko zaprl vrata, se mu je zdelo, da je spustil zastor na svoje prejšnje življenje. Spoznal je, kaj se je zgodilo s tem nesrečnim bitjem — njen duh se je začel polagoma mračiti.

Še bolj ga je vznemirila misel na otroka, ki ga bo rodila. Opogumil se je in je pove-

dal njenemu možu svoje zdravniško mnenje. Bolnica mora imeti popoln mir. Čim več naj spi. Gorje pa, če se spet vznemiri.

S posestva se je odpeljal naravnost h gospodu Jerku Kvasu, katerega se je še spominjal s tistih počitnic, ko je pripeljal Nevo s seboj.

»Vem, da se dobro poznavam,« ga je sprejel gospod Jerko, »toda čakajte, da pomislím.«

Živko mu je pojasnil.

»Ah, da, saj imate prav; toda, kako ste prišli v te kraje, doktor Obič?«

»Prevzel bom mesto zdravnika Modra. Danes so me poklicali k Nevi — h gospe Rešnikovih. Po zdravniškem pregledu sem se pripeljal naravnost k vam.«

»In kaj si obetate iz najinega razgovora?«

»Pojasnila, kaj se je zgodilo z mlado gospo.«

»Potrebujete pojasnila kot — zdravnik?«

»Kot zdravnik in kot človek. Z Nevo sva si bila nekoč zelo blizu. Če bi bila imela malo več poguma, bi se njeno življenje drugače obrnilo.«

Jerko Kvas je zamišljen gledal pred se. Nato je poklical ženo Jasno. Hotel je, da tudi ona sliši.

Živko je z resnimi besedami povedal o Nevinem pismu, v katerem mu je sporočila svoje slovo, ker je mislila, da bo ovirala njegov poklic, če ostane pri njem.

»Vendar sem že takrat imel občutek,« je pojasnjeval, »da nekaj ni v redu z njo. Obnašala se je kot ptička v kletki, ki išče vratca na svobodo. Zaletela se je pa zopet prav

tja, kamor ni hotela, nazaj v spono. Kot zdravnik moram to potrditi.«

»In kaj je to?« je s strahom vprašala gospa Jasna.

»Nevin duh se je začel mračiti. Ne vem, kaj so ji storili. Ne morem razumeti, čemu je bila pod tako težkim očetovim pritiskom. Zato se tudi jaz nisem oglasil. Mislil sem, da bo čakala name, če je njena ljubezen res iskrena in globoka. Zdaj sem prišel...«

»Zdaj se čutite osleparjenega za vse vaše upe?« je vprašal Jerko.

Živko je prikimal.

»Krivico ji delate, gospod doktor.«

»Kako to?«

»Imela je pogum, celo več kot sem jaz mislil. Ko jo je oče silil v poroko z Rešnikom, mu je priznala, da je njeno srce darovala drugemu. Imena ni povedala. Nihče ne ve za vas in bolje je tako tudi za naprej.«

»Prosim vas, povejte mi vse. Krivdo moram pripisati tudi sebi, ker se nisem na njeno željo sploh več oglasil.«

»Vse vam bom povedal, kakor sem zvedel polagoma od nje same — saj veste, kako je zaprta sama vase. Nekaj sem sklepal tudi iz opazk njenega očeta, da boste razumeli, kako je strto njeno srce in da rožice zanjo več ne cveto.«

»Pripovedujte,« je skoraj zastokal Živko. Vedel je, da bo moral prestati peklenške muke, toda usoda mu je naložila še to.

Pred Živkovimi očmi se je začel odvijati film, strahoten film, ki se mu je zdel skoraj neverjeten, a je že poznal njegovo vsebino.

Nekega dne je odbila tista ura, katere se je Neva tako strašno bala. Že zgodaj je opazila, da je prišel mladi Rešnik na razgovor k njenemu očetu. Dolgo sta bila zaprta v pisarni. Neva je slutila, o čem se plete beseda, natančno je vedela, kakšne strahotne posledice bodo prišle.

(Dalje)

Vsi so bili preživčni za kak mirnejši razgovor. Krushnik je večkrat poskusil napraviti red v svojih mislih in svojem čustvovanju, toda ni se mu posrečilo. Čutil je le nekak kaos v sebi. Ni mogel doznati niti tega, če se veseli izkrcanja ali se ga boji. Veselil bi se ga, če bi Eva čakala nanj. Toda bila je že deset tisoč let mrtva. Niti njenega prahu ni bilo nikjer več. Bilo je, kot da sploh nikoli ni živela. In pravzaprav je bilo tudi z njimi tako — tudi oni so bili za človeštvo ljudje, ki nikoli niso živeli. Bilo je skrajno dvomljivo, če se je ohranila v znanstvenih krogih kaka vest o tem, da je sredi tretjega tisočletja odplula v vesolje raketa s skupino ljudi, z namenom, da se nekoč čez deset tisoč let vrne. Kdo je še vodil račun o tem? Prav gotovo nihče. Za ljudi na Zemlji so bili mrtvi in pravzaprav nimajo kaj več iskati na Zemlji. Ali bi ne bilo bolje, da bi se obrnili in pospešili hitrost ladje spet do svetlobne hitrosti ter si poiskali nekje v vesolju planete, kjer bi se lahko izkrcali in nadaljevali svoje normalno življenje do naravne smrti, ter ustvarili morda novo človeštvo, novo središče inteligentnega življenja v vesolju? Tako se je morda nekoč v davnih, davnih časih zasejalo življenje na Zemlji.

Razodel je svoje misli nekaterim prijateljem in priznali so mu, da tudi sami razmišljajo isto. Le p. Robert je odločno zavrčal vsakršno misel, da bi zaobrnil nazaj v vesolje.

»Morda nas človeštvo potrebuje,« je rekel. »Lahko, da je imel Bog z nami čisto posebne načrte glede na usodo človeštva. Zakaj bi se izneverili svojemu poslanstvu? Odleteli smo v vesolje zato, da se nekoč vrnemo, in zdaj se vračamo.«

»A če bomo našli človeštvo popolnoma drugačno, popolnoma degenerirano?«

»Tem bolj nas potrebuje,« je rekel pater. »Celo prepričan sem o tem, da nas hudo potrebuje. Nekaj mi pravi, da je tako.«

Odločili so se torej za izkrcanje. Nekateri so predlagali, da

Povzatek iz vesolja

E. Z.

40.

bi najprej iztretili z manjšo raketo večjo raziskovalno skupino, ki naj bi ugotovila, kakšne so razmere na Zemlji, in naj bi obvestila o tem ostalo posadko na »Liberty«. Toda tudi ta predlog je naletel na protiargumente. Taka skupina bi bila preveč osamljena in prešibka, da bi se mogla rešiti v primeru nevarnosti, so trdili nasprotniki tega predloga, in razen tega bi vesoljska odprava s tem že vnaprej pokazala nezaupanje do sedanjega človeštva na Zemlji. Ravno s tem bi si lahko povzročili težave — tako rekoč »politične narave«. Povrh bi se znalo zgoditi, da bi bila vsa raziskovalna skupina zajeta in bi ne bila v stanju, da bi kaj sporočila — potem pa bi bili na istem kot zdaj, le s to razliko, da bi se znašli še v večji negotovosti in da bi si morali delati še skrb za usodo raziskovalcev in kako jih rešiti.

Odločitev ni bila lahka. Zagovorniki obeh mnenj so operirali s tehtnimi razlogi. Štab je bil v tem pogledu razdeljen nekako na polovico. Končno je Krushnik predlagal, da bi izvedli med vso posadko referendum o tem, ali se naj izkrcajo vsi skupaj, ali odpošljejo naprej raziskovalno izvidnico. Dejansko gre pri tem za usodo vseh in imajo zato vsi pravico, da soodločajo.

Za ta predlog so bili vsi. Tako so priredili volitve, ki so pokazale, da je bila velika večina za takojšnje izkrcanje. Ljudje so bili preveč nestrpni, da bi mogli čakati na odkritja raziskovalne skupine.

(Dalje)

ŠPORTNI PREGLED

Gligorić v borbi za svetovno prvenstvo v šahu

Svetovni šahovski prvak Mihail Botvnik se bo junija leta 1962 začel pripravljati za šahovski »sestaneček na vrhu«. V tem mesecu se bo namreč v Curaçao, v šahovski areni ob obali Karibskega morja, končal turnir kandidatov l. 1962. Med osmi- mi velemojstri, glavnimi junaki velike drame na 64 poljih, bo po vsej verjetnosti tudi jugoslovanski velemojster Svetozar Gligorić, ki si bo moral zagotoviti letalsko vozovnico za daljne Antile na medconskem turnirju, ki bo konec januarja 1962 v Moskvi.

Gligorić se bo začel pripravljati za medconski turnir pravzaprav z nastopom v Hastingsu, kjer je vedno navduševal s svojo igro Angleže. Po zadnjih vesteh iz Moskve bo v Hastingsu konec decembra nastopil tudi svetovni prvak Mihail Botvnik.

Botvnik, trenutno šahist št. 1 na svetu, se je vsekakor dobro pripravil za ta turnir. Veliki favoriti je tudi Bobby Fischer, presenečenje blejskega veleturnirja. Za Gligorića je kljub dosedanjim dobrim igram malo verjetno, da bi v taki konkurenci lahko posegel v boj za prvo mesto.

Po Hastingsu bo Gligorić nastopil na manjšem mednarodnem turnirju v Sarajevu, ki bo po njegovem mnenju dobra vaja za Moskvo. Tam se bo 21 velemojstrov in mednarodnih mojstrov pri temperaturi -30°, kolikor v tem času navadno znaša v Moskvi, borilo za šest mest za Antile, kjer se bo samo tri mesece kasneje pomerilo osem kandidatov za dvoboj z Botvnikom.

Glavni favoriti medconskega turnirja v Moskvi bo po zadnjih igrah vsekakor Američan Bobby Fischer. Glavna konkurenta pa bosta igralca iz SZ Petrosjan in Korčenoj.

Zanimiva je Gligorićeva trditev, češ da ima sorazmerno slab spomin in da se pripravlja za šahovska tekmovanja povprečno samo pol ure dnevno. Morda je prav zaradi tega njegov repertoar otvoritev sorazmerno majhen. Njegova vrlina, za res velika, je izredno razumevanje položajev, v katerih, če je v polni moči, vedno najde najboljšo potezo. Botvnik je izjavil, da igra Gligorić kot dober stroj. Gligorić je dejal, da se za medconski turnir posebej pripravlja s črnimi figurami in medtem poskuša najti v otvoritvah, ki se stalno ponavljajo na velikih turnirjih, aktivna nada-

ljevanja za bele figure. Gligorićeva formula v Moskvi bo: remi s črnimi in zmaga z belimi figurami.

SPORT PO SVETU

■ V Jugoslaviji je veliko zanimanje za roketni, ki je v Italiji nepoznan šport. Predzadnje nedelje se je v Banja Luki odigralo finalno srečanje za pokal Jugoslavije. V finalu sta se sprijela domače moštvo Borac in Zagreb. Zmagali so domačini z izidom 14-9, ki so tako tretjič osvojili to častno trofejo (1957 in 1958). Lani je zmagal Partizan iz Bjelovara. Borac je trenutno prvi tudi na lestvici prvenstva Jugoslavije.

■ Prihodnje olimpijske igre se bodo začele 9. oktobra 1964 v Tokiu, ko bo svečana otvoritev. Tekmovanje se bo pričelo 11. oktobra s plavanjem. Lahka atletika bo na sporedu od 15. oktobra dalje.

■ Za najboljšega francoskega nogometaša so proglasili Andreja Lerona, člana enajstorice Stade Francaise. Na drugem mestu je Jugoslovčan Milutinović, ki letos igra za pariški Racing.

ŽENA IN DOM

Darila

Bližajo se božični prazniki in trgovine so polne ljudi, ki kupujejo različna darila za sorodnike in prijatelje. Obdarovati nekoga pa ni lahka stvar, saj zahteva mnogo dobrega čuta, okusa in tudi nekaj inteligence. Denarnica nima tu glavne vloge, kot ponavadi zgrešeno mislimo. Kdor namerava nekaj darovati, ne sme gledati samo na to, da izbere najdražje predmete, ampak naj izbere le tiste, s katerimi misli, da bo obdarovanca najbolj razveselil in mu povzročil resnično ter prijetno presenečenje.

Kaj naj darujemo? To je glavni problem, ki dela marsikomu največje preglavice. Ne smemo ga zato rešiti zadnje trenutke, ker bi to povzročilo živčnost, ki bi slabo vplivala na tistega, ki izbira darilo. Skušajmo se spomniti, ali nismo morda slišali od osebe, katero moramo obdarovati, da je morda kdaj izrazila kako posebno željo. To nam bo nedvomno pripomoglo k izbiri darila. Če gre za darila velike vrednosti, je bolje, da se posvetujemo z osebo, ki bo dar prejela. Bolje je, da se mož, ki namerava darovati ženi dragoceno blago za obleko ali plašč, najprej z njo posvetuje in da tako izbere blago, ki ji je najbolj všeč. Vendar ne smemo pri tem pozabiti na nekaj: ponavadi manjše darilo povzroči večje veselje, če ga prejmemo, ne da bi o tem vedeli, kot pa dragoceno darilo, o katerem se je govorilo prej po cele tedne in ki je bilo kupljeno skupaj. V tem primeru mora mož dodati blagu še kako malenkost, ki bo iznenadila ženo: lepa knjiga, sladkarije itd.

Če kupujemo dar skupaj z osebo, katera ga bo prejela, ji ne smemo nikdar neposredno izročiti denarja, češ naj si ga sama kupi. Tako ravnanje bi odvzelo vsako vrednost darilu, kajti daritelj mora biti prisoten ob nakupu in izraziti svoje mnenje.

Kar se tiče cene, morajo darila biti izbrana po naših finančnih močeh. Pri tem ne smemo pretiravati, da ne bo obdarovanec neroden o obdarovane, da je darilo povzročilo mnoge težave: če pa imate sredstva, ne darujte predmetov, ki nimajo nobene vrednosti, ker vas bodo upravičeno smatrali za skopuhe.

Izbira darila je mnogo boljna od osebe, ki ga prejme. Bogati osebi ne bomo darovali predme-

KULTURNE VESTI

RAZSTAVA POLJSKIH GRAFIKOV V RIMU

V dvoranah nacionalne kalkografije v Rimu so odprli razstavo sodobnih poljskih grafikov. Razstavo je priredilo ministrstvo za prosveto v okviru italijansko-poljske pogodbe o kulturnem sodelovanju. Na njej je zastopanih 36 umetnikov s 143 deli. Kritiki pravijo, da razstava dokazuje, kako se poljska upodabljalna umetnost približuje zahodni, zlasti v ujedankah, ki so že v splošnem »informal«.

SO KITAJCI ODKRILI AMERIKO?

Kitajski zgodovinar Chen Hua Hsin je objavil v nekem pekingškem listu razpravo, v kateri dokazuje, da so Kitajci odkrili Ameriko že tisoč let pred Krištofom Kolumbom. To baje dokazujejo nekatere najdbe v Ameriki in pa potopis nekega budističnega meniha, iz katerega se da sklepati, da je bil morda v Mehiki, čeprav govori, da je bila tista dežela budistična. Razprava pa je polna propagandističnih fraz o »večnem prijateljstvu med kitajskim in ameriškim narodi«.

»ELEKTRONSKA LJUBEZEN«

V Montecarlu so uprizorili novo opero skladatelja Josepha Kosme z naslovom »Elektronska ljubezen«. Joseph Kosma je znan zlasti po tem, da je zložil glasbo za nekatere znamenite francoske filme, kot so »Velika iluzija« Jeana Renoira, »Otroci paradiza« Carneya in »Mali vojak« Jean-Luca Godarda. Elektronska ljubezen je nenavadna opera, katero je zložil Kosma pred letom dni, a je šele zdaj dovolil, da jo uprizorijo. Dejanje v njej se dogaja leta dva tisoč. V njem nastopajo znanstveniki in roboti. Pri občinstvu v Montecarlu je doživela velik uspeh.

Izdaja Konzorcij Novega lista • Odgovorni urednik Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ulica Sv. Frančiška 20 - Telefon 29-477

Internazionale zimski prvak

V nedeljo se je na italijanskih nogometnih igriščih zaključil prvi del državnega prvenstva A lige. Z zmago na tujem igrišču v Leccu je milanski klub Inter utrdil prvo mesto na lestvici in postal državni zimski prvak. Fiorentina, ki je nastopila v Bergamu proti Atalanti, se je morala zadovoljiti z neodločenim izidom, zaradi česar je zgubila dragoceno točko na lestvici, tako da jo sedaj od milanske enajstorice ločijo kar štiri točke. Drugo mesto na lestvici zavzema tudi Bologna, ki je premagala na domačem igrišču moštvo Udinese. Na tretjem mestu je Milan, ki je v nedeljo visoko porazil moštvo Spal. Tudi ta milanska enajstorica še ni položila orožja in je trdno odločena poseči v drugem delu prvenstva v boj za prvo mesto.

Torino, ki je doslej bilo eno izmed najboljših moštev A lige, je zadnje nedelje klonil v tekmi s Palermom. Roma je visoko porazila Padovo, ki se skupno z moštvom Udinese nahaja na dnu lestvice. Sampdoria in Lanerossi Vicenza pa sta zaključila srečanje z neodločenim izidom. Lanskoletni državni prvak Juventus je zmagal v tekmi z Venezio, ki se tudi nahaja v slabih vodah.

to, ki si jih lahko kupi ali ki jih celo mora kupiti. Izberimo ji kako stvar, ki ji bo služila ob določenih prilikah ali pa nekaj, o katerem mislimo, da ta oseba sploh ne ve, da obstaja.

Ne kupujmo dragocenih predmetov osebam, ki živijo v težkih finančnih razmerah. Nesmiselno je namreč darovati ženski, ki živi v skromnem stanovanju, kristalno vazo, ker bo potem premišljevala, koliko res potrebnih stvari bi si lahko nakupila s tem denarjem.

V družinskem okolju so dovoljena vsa darila. Moški pa ne sme darovati ženski osebne predmete, rokavic itd. Ženska daruje dragocene predmete samo zaročencu ali možu.

Darila, ki so vedno dovoljena in ki jih lahko izročimo tudi drugim osebam so: cvetice, sladkarije, pisemski papir, knjige, parfem, denarnice, cvetlične vaze itd.

Darila v obliki denarja predstavljajo poglavje zase, ki je zelo delikatno. V današnjih časih so tudi ta dovoljena. Prilegajo se osebam, ki so zelo potrebne, ali uradnikom nižjih kategorij v znak nagrade. Znanecem, prijateljem in sorodnikom ponavadi ne darujemo denarja. Če že to napravimo, naj bo denar v pisemski kuverti.

Cvetlice lahko darujemo ženskam ob katerikoli priliki. Osebo se izročajo majhni šopki, če so pa veliki, se je treba posluževati neke druge osebe, ki naj jih ponese na dom. Ženska daruje možkemu cvetlice samo v primeru, če gre za stare ali bolne osebe.

Ni važen samo predmet, ampak tudi to, kako je darilo izročeno. Hvaliti darovani predmet ali podčrtovati njegovo vrednost ali povedati celo ceno, je zelo neollikano. Skrbeti je treba vedno, da se cena na darilu odstrani.

Paziti je tudi treba, kako darila prejmemo. So ljudje, ki se razveselijo za vsako malenkost. Stvar je vsa drugačna, če zadeva osebo, ki so mrzle in indiferentne. Ako sprejmemo darilo, ki ni zaželeno ali brez okusa, zahvalimo se vseeno in pokažimo vesel obraz.

Nekatere osebe niso nikoli zadovoljne z darili. Ako zamenjamo darilo, ki smo ga prejeli, vedimo, da to užali in razočara darovatelja. Ko prejmemo darilo, ga moramo takoj odvit, ne pa ga malomarno spraviti.

O. M.

RADIO TRST A

- NEDELJA, 24. decembra, ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Slovenski zbori; 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice Sv. Justa; 11.30 Oddaja za najmlajše: »Božične sanje«, radijska pravljica (Franc Jeza), igrajo člani RO; 12.15 Vera in naš čas; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... Odmevi tedna v naši deželi; 14.40 Veseli dolinski trio; 16.00 Popoldanski koncert; 17.00 Tvorilna sanj, obzornik filmskega sveta; 19.00 Nedeljski vestnik; 19.30 Ljudska opravila in opasila — Niko Kuret: »Veselite se ljudje...«; 21.00 »Božična misel objema naše domove« (Jože Peterlin); 24.00 Polnočnica iz župne cerkve v Bazovici.
- PONEDELJEK, 25. decembra, ob: 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice Sv. Justa; 11.30 Oddaja za najmlajše: »Osliček v jaslicah«, radijska pravljica (Colette Roselli - Krasulja Simoniti), igrajo člani RO; 14.40 Sekstet Boruta Lesjaka; 15.00 »Božična misel objema naše domove« (Jože Peterlin); 19.00 »Božič nekoč in danes« (Franc Orožen); 19.30 Koncert baritonista Marijana Kosa — Stanko Premrl: Božične skrivnosti; 20.00 Sportna tribuna; 20.30 Carl Maria von Weber: »Carostelec«, romantična opera v 3 dejanjih. Približno ob 21.10: »Opera avtor in njegova doba«.
- TOREK, 26. decembra, ob: 8.30 Zbor Lojze Bratuž iz Gorice in cerkveni pevski zbor iz Skednja; 10.00 »Filatelistov božični album« (Saša Martelanc); 11.30 »Božič 1961« (Marij Maver); 15.30 »Devinski sholar« (Alojz Rebula - Zora Tavčar), igrajo člani RO; 17.30 Bach: Božični oratorij — drugi del; 19.00 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše; 21.00 Petar Petrovič Njegaš: »Gorski venec« (Umberto Urbani); 22.00 »Luč v vili«, novela Franca Jeze.
- SREDA, 27. decembra, ob: 18.00 Slovenščina za Slovence; 18.30 Liki in značaji iz opernih del: »Ruslan in Ljudmila« (Gojmir Demšar); 19.00 Zdravstvena oddaja (dr. Milan Starc); 20.30 »Gozd«, komedija v 5 dejanjih (Aleksander Ostrovski - Vladimir Borštnik), igrajo člani RO.
- ČETRTEK, 28. decembra, ob: 18.00 Radijska univerza — Slavko André: »Osnovni pojmi geofizike«: »Mikropotresi in mikropotresne nevihte«; 18.30 Koncert Kvarteta Radia Trst — Mario Zafred: Kvartet za godala št. 4; 19.00 Širimo obzorja — Rado Bednarik: Sveta si zemlja in blagor mu komur rodiš: »Po dnu velerek med idiličn. tokove«. Približno ob 22.00 uri: Umetnost: »Božična motiva v sodobni slovenski upodabljaški umetnosti«.
- PETEK, 29. decembra, ob: 18.00 Italijanščina po radiu; 19.00 Šola in vzgoja — Ivan Theuerschob: »Sprostimo telo in duha za novo leto!«; 20.30 Gospodarstvo in delo; 20.45 Portret v minaturi; Ivo Robič; 21.00 Koncert operne glasbe; 22.00 Novele 19. stoletja — Stjepan Ljubiša Mitrov: »Dvakrat ukradeni zvon«.
- SOBOTA, 30. decembra, ob: 13.30 Dobrodošlet! Plošče prvič v oddaji!; 14.40 Pojeta Majda Sepe in Maja Gabor; 15.30 »Kdo je avtor«, radijska komedija (Marijan Vouk), igrajo člani SG v Trstu; 17.45 Dante Alighieri: Božanska komedija; Nebeša: 7. spev — Prevod Alojz Gradnik, pripravljiva Boris Tomažič; 19.00 Pomenek s poslušalkami; 20.40 Zbor »France Prešeren«; 21.00 »Boželiša«, radijska igra (Ivan Matičič), igrajo člani RO.

Zaradi stavke tiskarskih delavcev je današnja številka Novega lista izšla z enodnevno zamudo.

POROKA

V soboto ob enajsti uri se bosta poročila v stari cerkvi pri Sv. Ivanu gospodična Elijana Zajec in gospod Avgust Gregorič. Nevesta, doma činka iz Trsta, je učiteljica klavirja; ženin pa je iz znane in ugledne trgovske družine v ulici Commerciale.

Mlademu zakonskemu paru želijo vsi prijatelji in znanci, da bi mu v novem življenju duhtelo samo cvetje sreče. Čestitkam se pridružuje tudi Novi list.

UVOZ • IZVOZ

„TECHNA“

TRST (302), Ul. F. Filzi 17, Tel. 35-907
Telegram: »TECHNALUIN«

Papež Janez XXIII. in Hruščev

Objavljena so bila voščila, ki jih je poslal Hruščev papežu ob njegovi osemdesetletnici, in papežev odgovor na poslanico. Vest o tem prinaša Osservatore romano z dne 16. decembra na drugi strani in se glasi:

»Sedaj smo v stanju objaviti informacije o izmenjavi poslanic k 80-letnici papeževga rojstva, o čemer je tisk prinesel različne članke. Gospod poslanik Sovjetske zveze pri Italijanski republiki, njegova ekscelencja Semen Kozirev, je 25. novembra izročil njegovi ekscelenci monsignorju Carlu Grano, apostolskemu nunciju v Italiji, sledeče obvestilo: Po nalogu, ki sem ga prejel, Vas naprošam, da v imenu Nikite Sergejeviča Hruščeva sporočite njegovi Svetosti papežu Janezu XXIII. ob 80-letnici rojstva čestitke in iskrena voščila dobrega zdravja in uspehov ob plemenitem stremljenju, da prispeva k okrepitvi in utrditvi miru na zemlji in rešitvi mednarodnih problemov preko odkritih pogajanj.«

Žična ograja in drevesca

V nedeljo zvečer je zažarelo vzdolž žične ograje, ki deli Berlin na dva dela, na tisoče božičnih drevesc. Vsako nemško mesto je poslalo v Berlin po eno drevesce, katero so razsvetlili z raznobarnimi električnimi lučkami. Vsa drevesca je istočasno prižgal s pritiskom na gumb devetleten fantek, ki je sam pribežal iz vzhodnega Berlina.

Še isti večer so drevesca povzročila incident. Nekateri policisti so začeli metati kamenje preko ograje in razbijati električne žarnice na smrekovih vejicah. Mladina iz zapadnega Berlina jih je pa takoj nadomestila z novimi.

»Monsignor apostolski nuncij v Italiji je naslednji dan dobil nalog, da izroči odgovor s tole vsebino: Njegova Svetost papež Janez XXIII. se zahvaljuje za želje in izraža s svoje strani vsemu ruskemu narodu pri srčna voščila, da bi se svetovni mir utrdil preko srečnih dogovorov človeškega bratstva; v ta namen dviga vroče molitve.«

Nova članica

Danes teden je Varnostni svet Združenih narodov sprejel v zvezo afriško republiko Tanganiko kot 104. članico. Nova članica je postala samostojna šele 9. decembra. Pred vojno je bila nemška kolonija, nato je prišla pod angleško upravo.

Drugi dan zvečer so pa razpravljali o vstopu ljudske republike Kitajske v Organizacijo združenih narodov. Njen pristop pa je bil zlasti na predlog Amerike odbit, češ da deluje proti mirnemu sožitju na Koreji, v Tibetu, Indiji in drugod. Sovjetski zastopnik Zorin se je ostro upiral in je Ameriki očital, da se hoče posluževati nacionalne Kitajske na Formozi kot oporišča za napad na kopno Kitajsko. Končno je bil pristop z večino glasov odbit.

Glavna manjšinska vprašanja še vedno nerešena

(Nadaljevanje s 3. strani)

Ljudsko štetje, ki je bilo 15. oziroma 16. novembra je dalo povod, da so predstavniki prav vseh strank in struj, v katerih so organizirani tržaški Slovenci, in njih kulturne organizacije izvedli novo, enotno akcijo. Sestavili in podpisali so dve skupni izjavi in med drugim poudarili, da odločno odklanjajo vsako sklicevanje na rezultate popisa po občevalnem jeziku v družinah, ter so tudi ugotovili, da je bil celoten postopek popisa nezakonit.

V tej zvezi je treba ugotoviti, da je tudi ob tej priložnosti prišla do izraza volja odgovornih oblasti, da se slovenska manjšina v Italiji deli na razne kategorije. Medtem ko so namreč obrazci za popis prebivalstva na Tržaškem vsebovali poseben stolpec o občevalnem jeziku, obrazci za popis na Goriškem in v videmski pokrajini tega stolpca niso imeli, iz česar bi izhajalo, da v teh dveh pokrajinah Slovencev sploh ni. Proti tej očitni diskriminaciji so s skupno izjavo seveda takoj protestirali predstavniki goriških in beneških Slovencev.

UPRAVNE VOLITVE

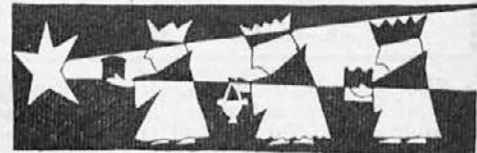
Kar zadeva Goriško, moramo še zaboležiti, da so bile konec maja upravne volitve. Poleg goriškega mestnega sveta so bili obnovljeni tudi občinski sveti v vseh treh slo-

venskih občinah, in sicer v Doberdolu, Sovodnjah ter Števerjanu. Za goriško občino je bilo značilno, da tokrat ni posegla v volilni boj »Lista naprednih Slovencev«, to je bivša Demokratska fronta Slovencev, in da so njeni bivši člani ali pristaži kandidirali delno na listi italijanske socialistične in delno na listi italijanske komunistične stranke. Na volitvah pa je kot običajno nastopila Slovenska lista. Izid volitev v Gorici je bil, da je bilo v mestni svet izvoljenih šest Slovencev, in sicer trije kandidati Slov. liste, dva kandidata na socialistični in en kandidat na komunistični listi. Dva Slovenca sta bila izvoljena tudi v pokrajinski svet.

Volitve v treh slovenskih občinah niso prinesle nobene spremembe in so njihovo upravo ohranile dotedanje politične sile.

Že iz tega nepopolnega in pomanjkljivega pregleda slovenskega političnega položaja v zamejstvu prav gotovo izhaja, da so tudi v letu 1961 glavni manjšinski problemi ostali žal nerešeni in da je zato povsem upravičen in celo nujno potreben nadaljnji in organiziran enoten boj vse manjšine za svoje osnovne življenjske pravice. Na slovenskih predstavnikih je, da se potrudijo najti za vse sprejemljivo obliko skupnega dela, ki naj Slovence povede do zmage. To je po našem prva naloga, ki se na pragu novega leta postavlja naši manjšini.

Vesel božič in uspeha polno novo leto želijo:

Vespa

TRST - Ulica Sv. Frančiška 46 - Tel. 28940
Ekskluzivno podjetje - Vespe vseh vrst, nove
in stare - Takojšnje pošiljke v Jugoslavijo

TRGOVINA JESTVIN

ŠČUKA I.

BARKOVLJE - UI. PERAROLO 4

BAR

◀◀ KAREL ČOK ▶▶

LONJER šte. 422

Vesele božične in novolente praznike želi

GOSTILNA

SUBAN

TRST - GUARDIELLA TIMIGNANO 1400
Telefon 95-577

GOSTILNA

GUŠTIN

ZGONIK - Telefon 21-202

Terčon Izidor

SESLJAN 27
tel. 22-200

železnina, gradbeni material, itd.

Teansadria d. d.

IMPORT-EXPORT

vseh vrst lesa, trdih goriv
in strojev za lesno industrijo

TRST - Sedež: Ul. Cicerone 8 // I
Telefon: Ul. Cicerone 30-214
Scalo Legnami Telefon 96-715

GOSTILNA

Friderik Legiša

MEDJA VAS

Telefon 20-226

KOLEKTIV RESTAVRACIJE

»Mohorčič«

SEŽANA 48

čestita vsem cenjenim gostom in se priporoča

GOSTINSKO PODJETJE

Malalan

SEŽANA

čestita vsem gostom ter se priporoča

POTOVALNI URAD

„Aurora“

TRST - UI. CICERONE 4

Tel. 29-243

Obilo sreče vsem gostom in prijateljem

Kavarna ŠPORT

SEŽANA

TRGOVINA JESTVIN

Milič Oskar

SLIVNO - Telefon 20-225

Terčon Josip

Telefon 20-122

NABREŽINA 124

železnina, gradbeni material itd.

ZLATARNI IN URARNI

SEDMAK

V TRSTU - UI. XX SETTEMBRE 12
Telefon 96-016 in v SESLJANU šte. 43
Ure najboljših švicarskih znamk, natančna
popravila in zlatnina

IMPEXPORT

UVOZ - IZVOZ - ZASTOPSTVA

TRST - Via CICERONE 8 Tel. 38-136 37-725

TRGOVINA JESTVIN

Marija Magajna

TRST - UI. MIRAMARE 50

DROBNO IN DEBELO

TRGOVINA NA

Kerže

TRST - Trg S. GIOVANNI 1 - Tel. 35-019

Emajlirani štedilniki in peči najmodernejših oblik
na vsa goriva. Popolne opreme za kuhinje, jedil-
nice, restavracije, iz emajla, nerjavečega (Inox)
jekla, itd. Električni likalniki, sesalci za prah,
pralni stroji, grelci za vodo, hladilniki, dekorativni
predmeti umetne obrti od keramike do brušenega
stekla. Lestenci ter vseh vrst električnih luči
klasične in moderne oblike

PRODAJA TUDI NA OBROKE

DISTILACIJA ESENC

JANOVŠEK

Tvrška ustanovljena leta 1883

TRST - BARKOVLJE - TEL. 29-963

VSE ZA KMETOVALCE

Edvard Furlani

TRST - Ulica Milano 18 - Tel. 35-169

Krma za živino - Žita - Umetna gnojila -
Žveplo - Modra galica - Poljedelski stroji -
Orodje - Vsakovrstna semena

ELEKTROINSTALACIJSKO PODJETJE

Milan Ambrožič

TRST - Ul. Miramare 29 - Tel. 29-322

Popolna oprema za električne kuhinje, lestenci
in vseh vrst električnih luči klasične in moder-
ne oblike - Vsakovrstna popravila in naročila

SEDLARSKA DELAVNICA

IVAN DOLES

TRST - ul. GASPARE GOZZI 1

Izdeluje in popravlja aktovke, konjske
opreme, kovčke itd.

govcih in tvrdkah

kupujte pri tr

ki
oglašajo
v

NOVEM LISTU!

KAROSERIJA

Danilo Pertot

TRST - BARKOVLJE - VIA BOVETO 5
TELEFON 29-121

Vesele praznike želi

popravila avtomobilov in avtobusov

telefon 29-477

tiskarna

graphis

ulica sv. frančiška 20

trst,

Vesele praznike želi vsem odjemalcem

TRGOVINA JESTVIN

Gregorič Marij

TRST - Ul. Torrefianca 43 - Telefon 24-004

KROJAČNICA

Lado Premru

TRST - Ul. Ginnastica 35/1 - Tel. 45-447

ŽELI VSEM KLIENTOM VESELE PRAZNIKE

Andrej Bolko mr. ph.

Farmaceutski proizvodi in kemikalije

TRST - ULICA TORREBIANCA 21/II

Import - Export Telefon 31-315

ZNANO AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE

KANOBEL MEDARD

TRST - Ul. Ippodromo 16 - Tel. 90-812

želi vesele praznike

TRGOVINA JESTVIN

Rudi Bidovec

TRST - Ul. Genova 13 - Tel. 37-700

želi vesele božične praznike in srečno leto
leto vsem cenj. odjemalcem in prijateljem!TRGOVINA
Z JESTVINAMI**Milan Bevk**

TRST - Ul. D'Annunzio 9

Telefon 41-572

Želite dobro hrano?

GOSTILNA

„Al Gambero“ (PRI RAKU)

TRST - Ul. Udine 37 - Tel. 24-938

Vam bo gotovo ustregla

Srečno novo leto želi vsem cenjenim odjemalcem

TRGOVINA JESTVIN

Avugust Gregorič

TRST - Ul. Commerciale 25 - Tel. 29-658

Buffet

Tomažič

TRST

VIA CASSA DI RISPARMIO 3 - Tel. 35-301

Kranjske klobase in kraški teran
dobiš pri TOMAZICU vsak danVeselo in srečno novo leto
želi cenjenim odjemalcemPEKARNA
IN TRGOVINA JESTVIN**ZORA ČOK**

OPCINE

Narodna ulica 57/63 - Tel. 21-016

PODJETJE **Vlado ŠVARA**Elektromehanična delavnica
za avtomobile in motocikle

TRST - Ulica Giulia 28 - Tel. 96-742

Zaloga stavbnega materiala

Daneu Celestin

OPCINE - Narodna ul. 77 - Telefon 21-034

želi vesele božične praznike!

Vesele praznike želi

ZNANA TRGOVINA Z MANUFAK-
TURNIM BLAGOM IN DROBNARIJO**Peter Pavel Cepar**

TRST - Ul. Udine 36 - Tel. 28-296

Postreže vam z najboljšim blagom!
Obiščite nas in se prepričajte!NAJLEPŠE CVETLICE
DOBITE PRI**„IVANKI“**

TRST - Ul. Dell'Istria 17 - Telefon 95-052

ZALOGA VSAKOVRSNEGA
STAVBNEGA MATERIALA**DANEU ALOJZIJ**

OPCINE - Proseška ul. 13 - Tel. 21-044

GOSTILNA

SIMONIC

OPCINE - Narodna ulica 39 - Telefon štey. 21-053

želi vesel božič in srečno novo leto vsem cenj. gostom!

TRGOVINA JESTVIN

Gruden Josip

DEVIN - Telefon 20-205

vošči vsem odjemalcem vesel božič
in uspeha polno novo leto!

ZOBOZDRAVNIK

Dr. R. HlavatyOrdinira za zobne in ustne bolezni ter zobno protetiko
dnevno od 15. do 18. ure — v TRSTU - Ul. Lavatoio 4/I
Dopoldne od 9. do 12. ure na OPCINAH

TRGOVINA JESTVIN

ŠKABAR JOSIP

OPCINE

NARODNA ULICA 42

Telefon štey. 21-026

vošči cenjenim odjemalcem
vesel božič in srečno novo letoZNANA KROJAČNICA z veliko izbiro
modernega blaga za ženske in moške**DELFA**

TRST - Ul. S. FRANCESCO 12 - Tel. 24-750

Vesele praznike vsem znancem in prijateljem

ZALOGA DRV IN PREMOGA

ANTON FLORIDAN

TRST - Ulica RICCI 4 - Tel. 95-714

KAVARNA

EMIL PREGARČ

RICMANJE 31

TRGOVINA Z MESNIMI IZDELKI

FONDA

TRST - ŠKEDENJSKA ul. 93 - Tel. 44-443

vošči vesele praznike in se priporoča

JESTVINE, KMETIJSKI STROJI
IN DRUGE POTREBSČINE**„Tordka F. Terpin“**

STEVERJAN - TEL. 47-75

TRGOVINA Z OBUVALOM **Trevisani**

TRST - Ul. G. VASARI 10 - Tel. 96-661

Oglejte si našo bogato zalogo vsakovrstnih
čevljev po zelo ugodnih cenah.

Vesele praznike želi

TRGOVINA JESTVIN

Resinovič**Franc**

TRST - Trg sv. Frančiška 8 - Tel. 36-809

MLEKARNA

KARIŠ

TRST - Ul. S. Marco 40 - Tel. 94-489

vošči cenjenim odjemalcem vesele praznike

GOSTILNA

Pri Jožkotu

Figovec

TRST - Ulica Ghega 3

Najboljša postrežba po najnižjih cenah!

ZALOGA GORIVA
NA DROBNO
IN NA DEBELO

Juan Vetric

UVOZ - IZVOZ

GORICA - Ulica Lantieri - Tel. 25-27

TRGOVINA Z MANUFATURIM
BLAGOM IN MODNO DROBNARIJO

Kristan Susič

TRST - UL. ROIANO 2 - Tel. 32-515

Velika izbira po najnižjih cenah

Josip Kerševani

GORICA - CORSO ITALIA 76 - TEL. 26-43

kolesa - motorna kolesa —
radio tv - gospodinjski stroji — — šivalni stroji

LESNA TRGOVINA

Erzetič - Dediči

GORICA - Ulica Mattioli 1 - Telefon 28-39

Zaloga drv, premoga, apna in plina Agipgas

*Ob nakupu vsake jeklenke (bombole)
lahko dobite BOGATO NAGRADO!!!*

Vesel božič in uspeha polno novo leto 1962

GOSTILNA
REPENTABOR

Telefon 21-360

Furlan

Pristna domača vina in izborna kuhinja

Vsem cenjenim gostom želi vesel božič
in uspeha polno novo leto

Društvena gostilna

OPČINE
PROSEŠKA ULICA

Vedno založena s prvovrstnimi vini

TRGOVINA ČEVLJEV

Čotar Andrej

GORICA - Ulica Rastello 34 - Telefon 36-67

ELEKTRIČNE
IN VODOVODNE NAPELJAVE

STANKO KOREN

GORICA - Ul. Mattioli 11 - Tel. 32-71

TRGOVINA JESTVIN

GREGORI M.

TRST - Ul. D'Alviano 86 - Tel. 94-404

želi cenjenim odjemalcem vesele praznike

ZALOGA DRV, PREMOGA
IN STAVBNEGA MATERIALA

SAJEVIC

GORICA - Trg Covour 6 - Tel. 34-96

TRGOVINA IN DELAVNICA ČEVLJEV

G E C

ROJAN
TRG TRA I RIVI 2
Telefon 31-198

Vošči cenjenim odjemalcem vesele praznike!

ZNANI TAPETNIK

Pahor Marij

TRST - Ulica S. Anastasio 12 - Tel. 61-218

Sprejema vsakovrstna naročila in popravila

MIRODILNICA

Teodor Scheimer

TRST - BARKOVLJE

Ulica CERETTO 2 - Telefon 28-641

Vesel božič in uspeha polno novo leto 1962

VISINI

TRGOVINA Z JESTVINAMI

TRST - Ul. Roma 15 - Tel. 23-094

KLOBUČARNA
GORICA

M. Leban

Ul. Rastello 28 - Tel. 39-07

Lepa izbira moških klobukov - tudi znamke «Panizza» in «Barbisio» - ter ženskih in otroških žepic, dežnikov itd.

RESTAVRACIJA

ALL'UNIVERSITÀ

PRI UNIVERZI

GORICA - Piazza Vittoria 3

MIRODILNICA

Čeket

TRST - Ul. Solitario 11 - Tel. 95-442

želi odjemalcem vesele praznike!

GOSTILNA

FIGEL

GORICA - Trg. E. de Amicis 11

GOSTILNA

NINI

TRST - UL. VALDIRIVO 32 - tel. 38-915

*Vošči cenjenim gostom vesel božič in srečno
novo leto 1962*

PEKARNA
TRST

FRANCESCHINI

Trg Libertà 6 - Tel. 38-984

*Vesele božične praznike in srečno novo leto
vošči vsem odjemalcem*

PODJETJE

ČUK

GORICA Trg Cavour 9 - Tel. 35-36
Corso Verdi 54 - Tel. 21-60

ZNANA GOSTILNA IN TOBAKARNA

KRALJ

TREBČE - Telefon 21-170

vošči vesele praznike in se priporoča

ZNANA KROJAČNICA

SMRDEL ex Baučer

TRST - UL. XX SETTEMBRE 22 - tel. 96-796

*vošči vesele božične praznike in srečno novo leto
vsem svojim cenjenim klientom in znanec!*

HOTEL - RESTAVRACIJA

Zlati jelen - Cervo d'oro

GORICA - Ul. Bellinzona 11 - Tel. 24-97

Obilo uspeha in sreče v novem letu 1962

želi cenjenim odjemalcem

TRGOVINA JESTVIN **Orel Jože**

TRST - UL. GEPPA 8 - Tel. 23-869

CALZOLERIA **Florentina**

TRST - UL. TARABOCCHIA 2 - Tel. 96-536

*ima v zalogi vse vrste čevljev in gumijastih
copat za otroke, moške in ženske*

Miculus Harmela

TRGOVINA Z DROBNIM BLAGOM

GORICA - Ulica Oberdan št. 6

*BOGATA IZBIRA BLAGA
za moške, ženske in otroke*

PRODAJALNA SADJA IN ZELENJAVE

GRILANC MARIJ

TRST - Ulica MIRAMARE 181

*želi vsem prijateljem in znanec vesel božič
in srečno novo leto!*

RIBARNICA

Bertot Marčeta

TRST - BARKOVLJE - Ul. Perarolo 2 - Tel. 28-415

želi vsem vesele praznike!

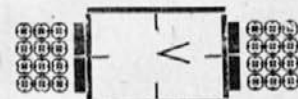
Kmečka banka

Ustanovljena leta 1909

GORICA - ULICA MORELLI 14
Telefon 22-06

URARNA IN ZLATARNA

Mikolj

TRST - Campo S. Giacomo 3 - Tel. 95-881

*Bogata izbira švicarskih ur
in lično izdelane zlatnine*

„LA VINICOLA TRIESTINA“

di ALBERTO URŠIČ

TRST — ULICA CEC. RITTMAYER 20 — TELEFON 38380
 Želimo obilo uspehov vsem-cenj. odjemalcem v letu 1962

IMAMO BOGATO ZALOGO ISTRSKEGA IN VERONSKEGA VINA
 KRAŠKEGA TERANA TER FURLANSKEGA IN VIPAVSKEGA VINA

GOSTILNA OPČINE

Emilija Sosič - Vremec

Vesel božič in uspeha polno novo leto 1962

PREDSTAVNIŠTVO MOTORJEV
 CIMATTI HMW Črpalka AGIP

Šimič Marij

OPČINE - Narodna ul. 48 - Tel. 21-322

ZOBOZDRAVNIK

Dr. Stanislav Pavlica

TRST - Ulica GHEGA 9 - Tel. 31-813

CVETLIČARNA IN MESNICA
 S KONJSKIM MESOM

ŠVAGELJ

OPČINE - Proseška ul. 35 - Tel. 21-482
 se priporoča in želi srečno novo leto!

KROJAŠKA DELAVNICA
 ZA DAME IN GOSPODE

Stanislav Košuta

TRST - Via D'ANNUNZIO 25/III
 (Blizu kina Capitol) Telefon 95-198

AVTOGARAŽA

„Roiano“

TRST - ROJAN
 Ulica Moreri 7
 Telefon 35-608

SERVISNA POSTAJA

Avtoprevoz potnikov tudi v inozemstvo

MLEKARNA

Martelanc Vida

TRST - Ul. MIRAMARE 50 - Tel. 29-345
 voščil vsem cenjenim odjemalcem vesele praznike

ZALOGA DRV IN PREMOGA

Danilo Juligoj

OPČINE - PROSEŠKA ul. 24 - Tel. 21-172
 želi vesele praznike in se priporoča

Cenjenim odjemalcem in gostom
 želi vesel božič in srečno novo leto

TRGOVINA
IN BAR

Grgič Angela

FERNETIČI števil. 13

TOVARNA SODAVICE IN GOSTILNA

GRGIČ ANDREJ

BAZOVICA 97

želi vsem klientom obilo uspeha
 v novem letu

TRGOVINA JESTVIN

Urdih Albert

TRST - Ulica F. Severo 105 - Tel. 55-618
 želi vsem prijateljem vesele božične praznike

Vesel božič in uspeha polno novo leto 1962 želi
 GOSTILNA

NA POŠTI

(Zora Presl)

BAZOVICA 95

KMETOVALCI IN VRTNARJI!

Vseh vrst uvožena in doma pridelana
 semena, trte, sadna drevesa, razne cvetlične
 sadike, vrtnice, poljedelske stroje
 in druge potrebščine

Marinac Vladimir

STRADA VECCHIA PER L'ISTRIA 266/a
 Telefon 41-176

Z NANA SLOVENSKA TRGOVINA
 Z MANUFAKTURO IN TKANINAMI

Franc Udovič

TRST - Ul. Mazzini 46 - Tel. 94-550
 Trg Ponterosso 5 - Telefon 29-686

želi svojim cenjenim odjemalcem
 tu in onstran meje vesele praznike!

Tržaška knjigarna

TRST - Ul. Sv. Frančiška 20
 Tel. 61-792

- ◊ Najnovejše slovenske knjige
- ◊ Šolske in pisarniške potrebščine
- ◊ Jugoslovanski folklorni predmeti

želi vesel božič in srečno novo leto
 vsem prijateljem dobre knjige

TRGOVINA A. PERTOT FODERAMI
 PODLOG

Bogata izbira moškega in ženskega blaga, perila
 in raznih tkanin

TRST - Ul. Ginnastica 22 - Tel. 95-998

URARNA IN ZLATARNA

Anton Malalan

OPČINE - Proseška 18

VESELE PRAZNIKE

TRGOVINA S ČEVLJI

Marcel Malalan

OPČINE - Proseška 18
 Telefon 21-465

VISTA

TRST

Ul. Carducci 15
 Telefon 29-656

Bogata izbira naočnikov, daljnogledov,
 toplomerov in fotografskega materiala

GOSTILNA

Ostrouška

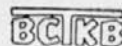
TRST - Ul. S. Nicolò 1 - Tel. 37-918

AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE

POŽAR ARTEMIO

TRST - Ul. Moreri 7 - Tel. 28-373

Prevzema vsakovrstne tovarne prevoze za tu
 in inozemstvo po najugodnejših cenah!

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE

S. P. A.

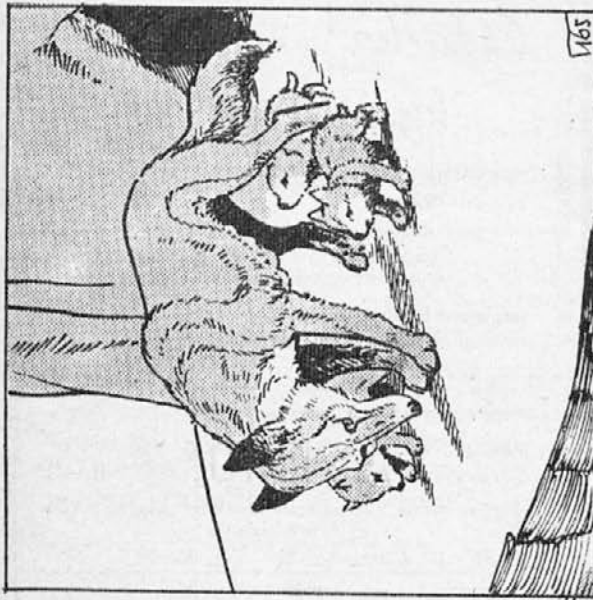
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

GLAVNICA LIR 600.000.000 - VPLAČANIH LIR 180.000.000

TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10

TELEFON ŠT. 38-101, 38-045

BRZOJAVNI NASLOV: BANKRED

165. Kazan pa se je ta čas vračal k Sončni pečini, oblitj z luno srebrnino. Vesel je obstal. Siva je prvič privedla svoje mladičke na prosto! Z negotovimi koraki so se motali za materjo. Na teh mehkih kepcah je Kazana vse spominjalo na Jeannino punčko. Mirno je sedel in rahli dotiki mladičev so vzbujali v njem srečne občutke.

164. Vendar pa se je le nekaj tur zadržal pri koči. Zvečer se je vrnil na pečino k Sivi. Mož je opazil njegovo vznemirjenje. »Zdi se mi, da sluči, kaj se bo zgodilo!« je dejal ženi. »Sicer pa še ne bomo tako kmatu odšli. Reka je danes spet narasla. Še tedne bo trajalo, preden odpotujemo, mogoče še dalj časa.«

163. Mož jo je svaril: »V njegovih očeh žari divja volčja kri! Varuj se pred njim! Ona pa mu je odgovorila: »Če bi njega ne bilo, ne bi bila živa niti jaz, niti najin otrok. Pusti mi Kazana! Če bo on odšel z menoj, mi bo slovo lažje!« Tudi Kazan je opazil priprave za odhod in nemiren je bil, ker ni razumel, kaj se dogaja.

168. Nekaj metrov od roba prepada je v smrtinem boju z ogromnim risom ležala Siva. Še enkrat je boleče, pridušeno in žalostno zalajala, in že se je zrušila. Kazan vrgel v boj. V svojem napadu je združil spretnost volka s pogumom in hitrostjo psa. To ga ris je najhitrejša in najbolj nevarna zverina divjine! Izmaknil se je prvemu napadu.

167. Zaslisal je glasove, ob katerih je planil naprej in divje odgovoril. Naprej, naprej! Spodrsaval je na stirmi stezi, lovil sapa in jezik mu je visel globoko iz gobca. Čez nekaj minut se je povzpel na vrh in tukaj se mu je v mesečini razkrila slika, ki mu je za trenutek ustavila utripanje srca. Nikoli več je ni pozabil.

166. Tisto noč se je šele pozno odpravil na lov. Sledil je močnega zajca in dolgo ga ni mogel ujeti. Šele miljo proč od Sončne pečine je ujel svoj plen. Ko se je z njim vračal k svoji votlini, je na stirmi ozki stezi zapazil tuje sledove. Jasnó jih je videl v luninem svitu. Izpustil je plen in sleherna dlaka se mu je naježila.

Za
naše
najmlajše

28

PO
POVESTI
J. OLIVERA
CURWOODA
RIŠE:
M. MUSTER